

TOIMINTAKERTOMUS
VERKSAMHETSBERÄTTELSE
2019

TORNIONLAAKSON MUSEO
TORNEDALENS MUSEUM

SISÄLLYS - INNEHÅLL

YLEISTÄ.....	1
RAJANYLINEN MUSEOHALLINTO	1
ALUEELLINEN VASTUUMUSEO	2
HENKILÖSTÖ	2
KOKOELMAT	3
Esinekokoelmat.....	3
Valokuva- ja arkistokokoelmat.....	4
NÄYTTELYTOIMINTA	6
Vaihtuvat näyttelyt.....	6
TAPAHTUMAT JA NÄYTTELYIDEN OHEISOHJELMA.....	7
Ryhmä- ja koululaisvierailut.....	8
Yleisöluennot	10
MAAKUNNALLINEN NEUVONTA- JA KULTTUURIYMPÄRISTÖTYÖ	10
Alueellinen museotyö.....	10
Kulttuuriympäristö	11
Lausunnot	11
Koulutukset ja museoammatilliset tapaamiset.....	11
TYÖRYHMÄT, HANKKEET JA SEMINAARIT	11
Maailmanperintö.....	12
MARKKINOINTI JA TIEDOTTAMINEN.....	14
ALLMÄNT.....	16
DEN GRÄNSÖVERSKRIDANDE MUSEISTYRELSEN.....	16
REGIONAL ANSVARSMUSEUM	17
PERSONAL	17
SAMLINGAR.....	18
Föremålssamlingar	18
Foto- och arkivsamlingar	19
UTSTÄLLNINGSVERKSAMHETEN.....	20
Tillfälliga utställningar	21
EVENEMANG OCH KRINGPROGRAM	21
Grupp- och skolbesök	23
Föreläsningar	24
LANDSKAPLIGT RÅDGIVNINGS- OCH KULTURMILJÖARBETE.....	25
Regionalt museiarbete	25
Kulturmiljö	25
Utlåtanden	25
Utbildningar och museiprofessionella träffar	25
ARBETSGRUPPER, PROJEKT OCH SEMINARIER.....	26
Världsarv.....	26
MARKNADSFÖRING OCH INFORMATION.....	28
LIITE 1	30
BILAGA 1.....	33

TORNIONLAAKSON MUSEO – TORNEDALENS MUSEUM

TOIMINTAKERTOMUS 2019

YLEISTÄ

Tornionlaakson maakuntamuseo on maakunnallinen keskusmuseo, jonka toiminta-alue käsittää Tornionlaakson kunnat Simosta Muonioon ja Haaparannan kaupungin. Kaupunkien välinen museoyhteistyösopimus tuli voimaan vuoden 2014 alusta. Vuonna 1914 perustettu kulttuurihistoriallinen museo kunnallistettiin 1975 ja kuusi vuotta myöhemmin Suomen opetusministeriö nimesi museon Länsipohjan maakuntamuseoksi.

Vuosi 2019 oli Tornionlaakson maakuntamuseon 105. toimintavuosi. Syntymäpäiväkahvit tarjottiin museolla 7.6.2019. Museo toimii Tornion kaupungin elämälaatulautakunnan alaisuudessa. Lautakunta kokoontui vuoden 2019 aikana 10 kertaa. Vuoden 2014 alussa perustettu rajanylinen johtokunta vastaa Tornionlaakson maakuntamuseon – Tornedalens museumin kehittamisestä.

Tornionlaakson museon pääsisäänkäynti talvella.

RAJANYLINEN MUSEOHALLINTO

Tornionlaakson maakuntamuseo on maailman ainoa rajanylinen, kahden maan yhteinen museo. Haaparannan ja Tornion kaupunkien yhteistyösopimukseen sisältyi päätös, jonka mukaan museolle perustettiin museojohtokunta, jossa jäseniä on sekä Tornioista (3) että Haaparannalta (2). Puheenjohtaja on Tornioista ja varapuheenjohtaja Haaparannalta. Johtokunta kokoontui viisi kertaa. Tornioista jäseninä olivat Raimo Ahokas pj., Heikki Kärki ja Arja Karhu. Haaparannalta johtokunnan jäseninä olivat Niklas Olsson vpj. ja Per Eriksson. Lisäksi kokouksiin osallistuivat Tornion sivistystoimenjohtaja Ilkka Halmkrona ja Haaparannan hallintopäällikkö (förvaltningschef) Arja Martinviita. Museon henkilökunnasta olivat mukana museonjohtaja Minna Heljala esittelijänä ja museolehtorin sijaisina toimineet Kirsi Rumbin ja Anna-Kaisa Ek sihteereinä.

ALUEELLINEN VASTUUMUSEO

Opetus- ja kulttuuriministeriön laatima Museopoliittinen ohjelma oli hyväksytty maaliskuussa 2018. Museopoliittisessa ohjelmassa linjataan museoalan keskeiset menestystekijät vuoteen 2030 ja sen pohjalta museolain uudistus eteni vuoden 2019 aikana. Uusi museolaki hyväksyttiin eduskunnassa 15.3.2019. Museolain viimeistelyvaiheessa Tornionlaakson maakuntamuseo sai lausuntopyyynnön ja kutsun eduskuntaan sivistysvaliokunnan kuultavaksi. Lausunto jätettiin sivistysvaliokunnalle 10.1.2019 ja eduskunnassa kävivät 10.1.2019 museonjohtaja Minna Heljala ja sivistystoimenjohtaja Ilkka Halmkrona. Kuulemisen jälkeen Tornionlaakson maakuntamuseolla oli vielä mahdollisuus lähettää valiokunnan puheenjohtaja Tuomo Puumalalle lausunto koskien ”Lapin maakunta uudistuvassa museolaissa”. Pohjois-Suomen museot kutsuttiin lisäksi neuvotteluihin ministeriöön 24.1.2019. Tässä yhteydessä museo sai vielä perustella ja selventää Lapin maakunnan laajuutta ja erilaisuutta muihin maakuntiin nähden. Uusi museolaki tulee voimaan 1.1.2020. Uuden lain mukaan maakuntamuseojärjestelmä lakkautetaan ja tilalla aloittavat 1.1.2020 alueelliset vastuumuseot. Uusi museolaki ottaa huomioon Lapin ja Uudenmaan maakuntien erilaiset olosuhteet.

Tornion kaupunki oli tehnyt päätöksen jo syksyllä 2018, että se hakee Tornionlaakson maakuntamuseolle alueellista vastuumuseotehtävää ja hakemus jätettiin helmikuussa 2019. Hakemusten jättämisen jälkeen kaupungin ja museon edustajat kutsuttiin Museovirastoon neuvotteluihin. Neuvotteluiden 24.5. jälkeen hakemuksia täydennettiin Museoviraston toiveiden mukaan. Heinäkuun lopulla Museovirasto antoi lausuntonsa, jossa se puolsi Tornionlaakson maakuntamuseon hakemusta alueelliseksi vastuumuseoksi. Museolle myönnettiin uudistuksessa alueellinen museotoiminnan edistämistehtävä ja alueellinen kulttuuriympäristötehtävä. Samassa yhteydessä museo ilmoitti lyhentävänsä nimensä muotoon Tornionlaakson museo – Tornedalens museum. Ministeriö hyväksyi hakemuksen 1.11.2019. Päätöksen mukaan loppuvuodesta perustettiin arkeologin ja rakennustutkijan virat. Lisäksi kaupunginvaltuusto hyväksyi nimimuutoksen 9.12.2019.

HENKILÖSTÖ

Museolla oli henkilötyövuosina laskettuna yhteensä 8,4 työntekijää. Henkilöstö työsti kesän aikana Museoliiton osaamiskartoitustamallia, jonka täytti seitsemän henkilöä.

Henkilöstöön ovat kuuluneet: museonjohtaja FM Minna Heljala, opas-valvoja Leena Ylitalo, arkistohoitaja FM Riikka Pyykkö, toimistosihteeriksi Outi Johansson, museomestari Mikko Saarenpää (34%) ja maakuntamuseotutkija FM Teija Ylimartimo (vakinaistettiin 1.3. lähtien). Vs. amanuenssina oli FM Johanna Latvamäki 28.2.2019 asti. HuK Saija Pietiläinen hoiti vs. amanuenssin tehtävää 1.4.-31.10. välisen ajan ja FT Titta Kallio-Seppä vakinaisena amanuenssina 1.11.2019 lähtien. Museolehtorin äitiyslomasijaisena toimi konservaattori Kirsi Rumbin 30.9. asti ja sen jälkeen FM Anna-Kaisa Ek.

Työllistettynä asiantuntijana työskenteli Esko-Pekka Mattila 1.1.- 8.4.2019 samoin Jari Miettinen työskenteli asiantuntijana 11.2.-31.3.2019. Työllistettynä museoassistenttina työskenteli Maria Kõlhi 1.2.-4.8.2019 ja 13.8.-31.12.2019 välisen ajan. Lisäksi apuna oli teknistä työvoimaa.

Ammattiopisto Lappialta oli museolla 3 opiskelijaa eripituisissa työharjoitteluissa yhteensä 6 kk.

KOKOELMAT

Selvitys WebMusketti-kokoelmahallintajärjestelmän korvaavasta järjestelmästä jatkui tutustumiskäynnillä Tampereella sekä keskustelemalla muissa museoissa käytössä olevista järjestelmistä eri kokoelmavastaavien kanssa. Myös kokoelmavastaavien yhteistyöryhmän KOVAMAAKUMU:n kokouksissa on saatu käytännön kokemuksia eri järjestelmistä. Vastuumuseouudistuksen myötä järjestelmän pitäisi mahdollistaa lisäksi alueellisen kulttuuriperinnön ja ympäristötiedon tallentamisen. Järjestelmän uusiminen aloitetaan vuonna 2020. Kokoelmanhallintajärjestelmän vaihtoa on valmisteltu tarkastamalla ja yhtenäistämällä WebMuskettiin syötettyjä luettelointitietoja.

Finna on Suomen kirjastojen, arkistojen ja museoiden yhteinen hakuportaali. Maakuntamuseo on edelleen mukana Finnan liittymisprosessissa. Museon perusnäyttelyssä esillä olevista esineistä ja valokuvista on valittu 300 objekta, joiden tekstimuotoiset luettelointitiedot saatiin haravoitua Kansalliskirjaston ylläpitämään Finnan testitietokantaan syksyllä 2019. Haravoinnin yhteydessä ilmeni yhä tietoteknisiä ongelmia luettelointitietoihin liittyvien kuvatiedostojen kanssa, joita ratkotaan Tornion kaupungin tietojärjestelmäpalvelussa. Kun kaikki tiedot saadaan haravoitua Kansalliskirjaston testitietokantaan, museo solmii tarvittavat sopimukset Finna-konsortion kanssa ja luettelointitiedot tarkistetaan ennen siirtymistä tuotantotietokantaan vuoden 2020 aikana.

Museo lainasi 66 objekta (esineitä ja arkistomateriaalia) muille museoille. Museon vaihtuviin näyttelyihin lainattiin muilta museoilta ja yksityisiltä henkilöiltä yhteensä 83 objekta. Pääosin vaihtuvissa näyttelyissä on ollut esillä museon omia kokoelmia.

Vuoden alussa päivitettiin osana vastuumuseoiden hakuprosessia museon kokoelmapoliittinen ohjelma, joka oli vuodelta 2013. Museovirastolta ilmestyi 2015 ohjeistus kokoelmapoliittisen ohjelman laatimiseen, jonka pohjalta museon omaa ohjelmaa tarkennettiin eri osioiden osalta ja päivitettiin vastaamaan paremmin tämän hetken tilannetta. Työtä tullaan jatkamaan tarpeen mukaan jatkossakin.

Lahjoituksena saatuja matkamuistonukkeja Lotta-asussa ja Peräpohjolan kansallispuvussa.

Esinekokoelmat

Tornionlaakson maakuntamuseon kokoelmia hallittiin kokoelmapoliittisen ohjelman pohjalta. Kokoelmatyön painopiste on ollut perusnäyttelyssä olevien esineiden luetteloimisessa WebMusketti-kokoelmahallintajärjestelmään. Suurin osa perusnäyttelyn esineistä on saatu sähköiseen järjestelmään. Esineiden kuvat ja sijaintitiedot on syötetty WebMuskettiin. Toinen luetteloinnin painopiste on ollut vaihtuvien näyttelyiden esineiden kuvaaminen ja syöttäminen sähköiseen järjestelmään. Amanuenssi vastaa myös esinetiedusteluja koskeviin kysymyksiin. Esineisiin liittyviä asiantuntijapalveluja annettiin vuoden aikana

yhteensä 66, joista asiakaskäyntejä museolla oli 42.

Museon esinekokoelma karttuu pääasiallisesti lahjoituksilla. Kokoelmiin saatiin muun muassa Haaparannalla vaikuttaneen Nikanderin suvun esineitä 1800-luvulta ja torniolaisen kauppias Elias Ahon perheelle kuuluneita esineitä. Kokoelma karttui vuoden 2019 aikana 338 esineellä. Esinepoistoja oli yksi kappale. Museon esinekokoelman kokonaismäärä on 20 107 objektia. Tornionlaakson museon esinekokoelmista on luetteloitu 6685 kokoelmahallintajärjestelmään ja näistä 6158 esinettä on digitoitu.

Aiemmin luotujen alakokoelmien eli luonnontieteellisen kokoelman ja taidekokoelman lisäksi päätettiin vastuumuseotoiminnan tueksi luoda myös arkeologisen esineistön alakokoelma, johon koottaan esinepuolelta kaikki arkeologiset kaivaus- ja hajalöydöt. Luonnontieteellisen kokoelman lukumäärä on 1529 objektia. Taidekokoelman objektien lukumäärää tarkennettiin niin, että siihen luetetaan vain selkeämmin taiteeksi luettavat esineet muun muassa maalaukset, grafiikat ja piirustukset yhteensä 172 työtä. Näistä on digitoitu 111 kappaletta. Arkeologian kokoelman koonti alakokoelman alle on vielä kesken, mutta kokoelmanhallintajärjestelmään on viety 349 löytöä Tornion Aspio-Viipolan kaivauksilta.

Varastoja järjesteltiin ja aloitettiin pitkänvaraston osalta tiivistäminen hyllytyksessä, jotta saadaan paremmin tilat käyttöön. Perusnäyttelyä täydennettiin muun muassa matkailun osalta uusin lahjoituksin ja vuotuisjuhliin kuten pääsiäiseen ja joulun liittyen esineistöä tuotiin teeman mukaan näkyville myös perusnäyttelyyn.

Museo oli jäsenenä ammatillisten museoiden tallennus- ja kokoelmayhteistyöverkosto TAKO:ssa. Tornionlaakson maakuntamuseo kuuluu pooli 2:en, jonka tallennusalue on Yksilö, yhteisö ja julkinen elämä. Amanuenssi osallistui TAKO:n kevät- ja syysseminaariin etäyhteydellä. Poolikokouksia pidettiin kuluneena vuonna kolme, joista yksi seminaarien yhteydessä. Museo on jatkanut tallennusvastuuseensa kuuluvan valtakunnan rajan ylisen esinekokoelman kartuttamista ja sai kokoelmiinsa muun muassa rajakauppaan liittyvää esineistöä. Amanuenssi osallistui yhdessä arkistonhoitajan kanssa museoiden kokoelmavastaavien yhteistyöryhmän (KOVAMAAKUMU) toimintaan.

Valokuva- ja arkistokokoelmat

Vuoden 2019 aikana valokuva- ja painotuotekokoelmien osalta keskityttiin aineiston luettelointiin. Tavoitteena on saada luetteloitua kaikki perusnäyttelyssä esillä oleva kuva-, painotuote- ja av-aineisto ennen kokoelmajärjestelmänvaihtoa vuonna 2020. Arkistonhoitaja on saanut luetteloitua painotuotteet ja pääosan valokuvista WebMuskettiin. Museon opas-valvoja luetteloivat kuvakokoelman uuskartuntaa ja vaihtuvia näyttelyitä varten digitoituja valokuvia muiden työtehtäviensä ohessa.

Torniolaisten viskaali Erik Grapen puolisoineen 1863 valokuvasi itä-valtalainen kiertävä valokuvaaja Herman Bardach, joka oli ensimmäisiä Torniossa toimineita kuvaajia. Vuonna 2019 saatiin luetteloitua K. Juveniuksen kuvakokoelma, joka sisältää museon vanhimpia henkilökuvia Tornion ja Haaparannan porvaristosta ja virkamiehistä 1860–1880-luvuilta.

Reino Kainulaisen negatiivikokoelman kuntokartoitusta ja luettelotietojen digitointia jatkettiin 1960-luvun aineiston osalta. Koko 12,50 hyllymetriä laaja kokoelma hyllytettiin uudelleen niin, etteivät negatiivit enää pääse painumaan kasaan. AV-kokoelmaan kuuluvat Reino Kainulaisen kuvaamat elokuvafilmit inventointiin, numeroitiin ja hyllytettiin uudelleen. Kuva- ja AV-kokoelmien digitointia tehtiin näyttely- ja jäljennepalvelua varten.

Arkistokokoelmiin liittyviä asiantuntijapalveluita annettiin yhteensä 187, joista asiakaskäyntejä oli 91. Jäljennetilauksia oli yhteensä 30 kappaletta, kuvajäljenteitä toimitettiin 83 kappaletta, äänitejäljenteitä 2 kappaletta ja filmiaineistoa elokuvaa varten 79 sekuntia.

Kuvakokoelmien laajuus on 90 972 kappaletta, joista WebMuskettiin on luetteloitu 11 159 objektia. Kokoelmaan saatiin lahjoituksena 137 valokuvaa ja 4 kuva-albumia. Aiemmin lahjoitetuista kuvista kokoelmaan järjestettiin ja luetteloitiin 160 valokuvaa, joten vuoden kartunta on kaikkiaan 301 objektia.

Museon AV-kokoelmien laajuus on 1154 kappaletta, joista WebMuskettiin on luetteloitu 25 äänitettä. AV-kokoelma karttui Tornio-Haaparanta opetusfilmillä 1960-luvulta. Kartta- ja piirustuskoelman laajuus on 335 kappaletta. Vuoden 2019 aikana päätettiin, ettei tämän kokoelman luettelointia aloiteta WebMuskettiin vaan odotetaan uutta kokoelmanhallintajärjestelmää. Kokoelma karttui vuoden aikana 2 koulukartalla 1980-luvulta.

Kirjastoarkisto-kokoelman laajuus on 7370 kappaletta (bibliofiilinen kirjakokoelma, sanoma- ja aikakauslehdet sekä pienpainatteita). Vuodesta 2013 lähtien kartutetun painotuotekokoelman laajuus on noin 300-400 kappaletta. Kokoelmaan saatiin 7 lahjoitusta. Lisäksi painotuotteita kerättiin virkistyönä sekä siirrettiin käsikirjastosta yhteensä 118 kappaletta. Suurin lahjoitus oli Tornion kaupungin kirjastosta saatu kokoelma Tornio-aiheisia postikortteja 1960-1990-luvulta. WebMuskettiin painotuotteista on luetteloitu 208 objektia, esimerkiksi Olympialaisten soihtuviesti Torniossa 8.7.1952 -juhlan julisteita ja olympiasoihdun käyttöohjeita.

Tornion kotiseutuarkistoon ei vuoden aikana järjestetty uusia arkistoja, joten järjestettyjen yhdistys- ja henkilöarkistojen määrä on edelleen 132 kappaletta ja kokonaislaajuus on 46,59 hyllymetriä. Tornion kotiseutuarkiston osalta kartunta oli kaikkiaan 0,95 hm. Pääosa lahjoituksista oli lisäksi museossa jo säilytettävien torniolaisten yhdistysten arkistoihin. Lisäksi kokoelmiin otettiin 7 pienempää asiakirjalahjoitusta, jotka tullaan tallentamaan museon arkistokokoelmaan.

NÄYTTELYTOIMINTA

Museo oli avoinna koko vuoden ja näyttelyihin tutustui 6 275 museovierasta. Museo oli avoinna ti-to 11.00–18.00 ja pe-su 11.00–15.00. Pääsymaksut olivat aikuisilta 5 euroa ja alle 18-vuotiaat pääsivät museoon ilmaiseksi. Tornionlaakson maakuntamuseo on museokorttimuseo.

Opastettuja kierroksia oli vuoden aikana 142, joista päiväkotij- ja koululaisryhmiä oli 91. Museokävijöistä alle 18-vuotiaita oli 2355 henkilöä eli 38%. Asiantuntijapalvelukäyntien kokonaismäärä oli 461.

Vaihtuvat näyttelyt

OUR STORIES - Meidän tarinamme

20.10.2018- 6.1.2019.

Yhteistyössä Lapin AMK:n kanssa

JAKSAA, JAKSAA! - KÄMPA, KÄMPA!

6.2.-21.4.2019

Omaa tuotantoa

Oheisohjelma:

Hiihtokilpailut Vinterglöd-tapahtuman yhteydessä Haaparannalla

POLKUPYÖRÄN HISTORIAA – CYKELNS HISTORIA

8.6.-19.8.2019

Yhteistyössä Roland Jakobssonin ja Norrbottenin museon kanssa

Oheisohjelma:

Opastettuja kierroksia polkupyöräillen

ANNA, KIRKKOON HAUDATTU – ANNA, BEGRAVD I KYRKAN

12.9. – 1.12.2019

Yhteistyössä Oulun yliopiston Kirkko, tila ja muisti -hankkeen kanssa

Oheisohjelma:

Työpaja surun ilmaisun näkyvistä muodoista

Museoviraston pääjohtajan Juhani Kostetin juhlaseminaari: Toinen jalka haudassa

LASTEN JOULU MUSEOSSA

7.12.2019-5.1.2020

Omaa tuotantoa

Oheisohjelma:

Jouluaiheista askartelua

TAPAHTUMAT JA NÄYTTELYIDEN OHEISOHJELMA

Museo järjesti vuoden aikana 29 tapahtumaa, joista suurin osa oli lapsille ja perheille suunnattuja. Suurimmat tapahtumat olivat Halloween-tapahtuma Kauhukartano ja Joulupolku, jotka järjestettiin yhteistyössä Aineen taidemuseon ja Tornion kaupunginkirjaston kanssa. Lisäksi museolla järjestettiin koululaistyöpajoja ja -opastuksia sekä luentoja. Tapahtumien aikaan museoon oli yleensä ilmainen sisäänpääsy. Kaikkiaan ilmaispäiviä oli vuoden aikana 10. Kolme tapahtumaa järjestettiin ulkona.

Museolla järjestettiin **loppiaiskahvit** 6.1.2019, jolloin museo tarjosi kahvit ja sisäänpääsyn. 17.1. järjestettiin **yhteislauluilta**, jossa kolmen suuren J:n (Jukka, Junnu, Juice) lauluja laulattivat paikalliset muusikot Jakke ja Repe.

Jaksaa, jaksaa talviurheilunäyttelyn yhteyteen tarjottiin monenlaista oheisohjelmaa. Lauantaina 2.3 maakuntamuseo osallistui Haaparannan kaupungin järjestämään Lumileikki-tapahtumaan järjestämällä leikkimielisen lapsille suunnatun ”**Hyvän mielen hiihtokilpailun**” yhdessä Alatornion Pirkkojen kanssa. Museolla järjestettiin 7.3. hiihtoloman yhteydessä ilmainen non-stop-työpaja, jossa askarreltiin palkintomitaleja ja kannustusviirejä. Näyttelyn yhteydessä tehtiin yhteistyötä Haaparannan Fritidsbankenin kanssa, jonka toimintaa mainostettiin museon aulassa.

Museolehtori osallistui 13.3. Tornion kirjaston järjestämään **Kulttuuriparkki-iltaan**, jossa tiedotettiin mitä Tornionlaakson maakuntamuseolla on tarjottavaa lapsille ja lapsiperheille. Tilaisuudessa tiedotettiin ajankohtaisista näyttelyistä, työpajoista, lastennurkkauksesta ja lokerikosta sekä muista yhteisistä tapahtumista kirjaston ja Aineen taidemuseon kanssa.

Torniopäivien yhteydessä 10.5. museolla järjestettiin ilmaisia yleisöopastuksia, suomeksi ja ruotsiksi. Museolla järjestettiin äitienpäiväkonsertti 12.5., jossa esiintyi Sonos-kvartetti. Kansainvälisenä museopäivänä 18.5. museoon oli vapaa pääsy.

Museoblues järjestettiin museolla 28.6. Konsertti oli osa Tornion ja Haaparannan yhteistä Kalottijazz & Blues Festivalia. Museolla esiintyi Lappia Jazz Quintet.

Museo osallistui **Peräpohjolan markkinoille** tarjoamalla opastetun kaupunkikierroksen. Museonjohtaja Minna Heljala veti kävelykierroksen ”Alma Westerlundin seurassa” Hallituskadun ympäristössä 28.6. Kävelyretkelle osallistui 20 ihmistä. Lauantaina 29.6. museoon oli ilmainen sisäänpääsy.

Tornion kotiseutuseuran kanssa yhteistyössä järjestettiin **Kysy Tornion ja Haaparannan historiaasta!** -ilta Tornionlaakson museolla 22.11.2019. Yleisö sai kysyä Tornion ja Haaparannan historiaan liittyviä kysymyksiä paneelilta, jossa vastaajina olivat Henri Nordberg, Ilkka Teerijoki, Tapio Salo sekä Lennart Lindfors. Tilaisuuden juonsi museonjohtaja Minna Heljala. Tilaisuudella juhlistettiin museon ja kotiseutuseuran yhteistä 105. juhlavuotta.

Halloween-tapahtuma, **Kauhukartano**, järjestettiin 31.10. klo 17–19 yhdessä kirjaston ja Aineen taidemuseon kanssa. Sisäänpääsy oli ilmainen tapahtuman ajan. Tapahtuman kohderyhmänä olivat alakouluikäiset ja perheet. Luentotilassa oli kaksi työpajaa, joissa sai tehdä Halloween-karkin tai Halloween-rintamerkin. Museon aulassa jaettiin lappuja, joihin sai kerätä kirjaimia lisäksi Pistokoskesta

kertovilla rasteilla perusnäyttelyssä. Museon aulassa oli jalkapuut, joissa sai kuvauttaa itsensä. Run-
giuksen muumioon pääsi tutustumaan VR-lasien avulla. Museota koristeltiin lyhdyin, LED-kynttilöin,
irtoraajoilla, hämähäkinseitillä, hämähäkeillä ja kartonkilepakoilla. Tapahtuman aikana museossa
kävi 585 ja työpajoihin osallistui 210 henkilöä.

Joulouutlet järjestettiin 23.-24.11. Tapahtumassa myytiin museokaupan uutuuksia ja museon pois-
tokirjoja.

Tonttu Joulun avaus -tapahtumassa.

Lauantaina 30.11. järjestettiin **Joulun avaus** -tapahtuma Tornion kirjaston ja Kansalaisopiston
kanssa. Vaihtuvien näyttelyiden tilassa oli lapsille suunnattu toiminnallinen työpaja sekä jouluista
askartelua. Kynttilän teki 45 ja joulukoristeen 35 henkilöä. Perusnäyttelyn pirttiin ja porvariskotiin
katettiin joulupöydät. Tiernapojat esiintyivät museon aulassa. Tapahtumaan osallistui 114 ihmistä.

Haaparannan kielikoulun **Lucia-kulkue** vieraili museolla 13.12. ja esitti joululauluja. Katsojia oli 59.

Tornionlaakson maakuntamuseon henkilökunta auttoi Tornion Kotiseutuseura ry:tä jouluseimen to-
teuttamisessa Alatornion pitäjänmuseolle. Jouluseimi oli nähtävillä jouluviikolla sekä loppiaisena.

Norrbottenin museon henkilökuntaa kävi tutustumassa museon säilytystiloihin sekä näyttelyihin
kahteen otteeseen, sekä maaliskuussa että kesäkuussa.

Tarkastuslautakunta kokoontui museolla 23.10. ja museonjohtaja esitteli museon toimintaa sekä tu-
levia haasteita.

Unkarin suurlähettiläs kävi tutustumassa museoon 16.3.2019 Suomi-Unkari seuran edustajien
kanssa.

Ryhmä- ja koululaisvierailut

Vaihtuvien näyttelyiden yhteyteen järjestettiin työpajoja koululaisille ja muuta oheisohjelmaa.

Jaksaa, Jaksaa! -talviurheilunäyttelyn yhteydessä pohdittiin kannustamista ja palkintoja. Tarhaikäisille ja esikoululaisille suunnatussa työpajassa valmistettiin kannustusviiri ja 7-12-vuotiaille suunnatussa työpajassa valmistettiin palkintomitali. Talviurheilunäyttelyn työpajaan osallistui yhteensä 85 lasta.

Polkupyörän historiaa -näyttely esitteli Roland Jakobssonin polkupyöräkokoelmaa. Polkupyöränäyttelyn yhteydessä museonjohtaja Minna Heljala veti kaksi polkupyöräopastusta 13.6. ja 6.8. Suensaaressa kulttuurikohteisiin. Polkupyöräretkille osallistui yhteensä 35 henkilöä.

Anna – kirkkoon haudattu -näyttelyn yhteyteen suunniteltiin työpaja, jossa kerrottiin surun ilmaisen näkyvistä muodoista. Tarhaikäisille ja esikoululaisille suunnatussa surunappityöpajassa valmistettiin surunappi ja 7-12-vuotiaille suunnatussa työpajassa valmistettiin hautajaiskaramelli. Anna – kirkkoon haudattu näyttelyn työpajoihin osallistui 60 lasta.

Vaihtuvissa näyttelyissä pyritään hyödyntämään eri aisteja. Kuvassa Anna - kirkkoon haudattu-näyttelyn haistelupurkkeja.

Lasten joulu museossa -näyttely oli toiminnallinen näyttely, johon kuului kiinteänä osana työpajat. Näyttelyyn tuli tutustumaan ja sen työpajoihin osallistui yhteensä 16 koululais- ja varhaiskasvatuksen ryhmää, joissa oli 219 lasta. Museon henkilökunta sisusti tontun työhuoneen kirjaston ikkunaan näyttelyn ajaksi.

Muisteluskun sisällöt käännettiin vuoden 2019 aikana ruotsiksi. Salkkua lainattiin 7 kertaa ja siihen tutustui yhteensä 191 henkilöä.

Haaparannan koulujen kulttuuriperintöopetukseen kuuluvat vierailut Tornionlaakson maakuntamuseossa, Saivaaran kivikautisessa kylässä sekä Ruotsin Kukkolankoskella. Museolehtori on yksi **kulttuuriperintövierailujen** oppaista ja toteuttajista. 2., 5. ja 7. luokat vierailivat Tornionlaakson maakuntamuseossa 20.–24.5. ja 27.5. Ryhmille tarjottiin opastettu kierros näyttelyihin ruotsiksi.

Museolehtoria avusti Tapio Salo. Kulttuuriperintövierailun aikana museossa kävi yhteensä 30 koululaisryhmää, joissa oli yhteensä 337 oppilasta ja 37 opettajaa. Haaparannan 3. luokat vierailivat Saivaaran kivikautisessa kylässä Kärrbäckissä 26.8.–29.8.2019. Oppilaita vieraili Saivaarassa 121. Saivaarassa museolehtori tutustutti koululaiset esihistorian tutkimukseen.

Haaparannan koulujen 4. luokat vierailivat 2.–3.9. Ruotsin puolella Kukkolankoskella, jossa kävi 114 koululaista. Kukkolankoskella museolehtori kertoi koululaisille myllyn ja sahan historiasta.

Ryhmä Haaparannan koululaisia kulttuuriperintövierailulla Tornionlaakson museolla.

Tornion koululaisryhmille suunnattu **kulttuuripolku** järjestettiin tänä vuonna avoimemmin kuin aiemmin. Koulut varasivat kierrokset itsenäisesti ja niitä sai varata koko syksyn ajan. Aiemmin kulttuuripolku on järjestetty yhden viikon aikana. Samalla kierroksella koululaiset kävivät Tornion kaupunginkirjastossa ja Aineen taidemuseossa. Koululaisryhmiä kävi museossa syksyn aikana 18 elokuun ja joulukuun välillä ja niissä oli yhteensä 366 lasta. Koululaisille järjestettiin noin 45 minuutin mittainen opastus. 1.-3. luokkalaisille opastus oli lyhyempi ja sen päätteeksi oppilaat tekivät tehtävän, joka liittyi perusnäyttelyyn. 4.-9. luokkalaisille kerrottiin perusnäyttelyn lisäksi lyhyesti vaihtuvasta näyttelystä.

Vuoden aikana ryhmille räätälöitiin opastuksia toiveiden mukaisista teemoista. Lentonoitua ja kummituksia -opastuskierros järjestettiin 2 kertaa.

Yleisöluennot

Kansallispukujen tuuletustilaisuus Sieppijärven museolla 4.8.2019 Kolarissa. Museonjohtaja kertoi tilaisuudessa kansallispukujen perinteestä ja esitteli Tornionlaaksossa käytössä olevat puvut.

Haaparannan ja Tornion välinen rautatiesilta täytti kuluneen vuoden aikana 100 vuotta. Haaparantalaiset järjestivät siltavallilla näyttävän juhlan 2.10.2019. Tilaisuuden juhlapuheen piti museonjohtaja Minna Heljala.

Kansalaisopiston opistorakennus täytti 70 vuotta. Museonjohtaja piti rakennuksen historiaan liittyvän yleisöluennon 3.10.2019.

Tornion Kalevalaisten 75-vuotisjuhlassa Peräpohjolan opistolla 5.10.2019 museonjohtajalla oli esitys Tornion Kalevalaisten historiasta.

MAAKUNNALLINEN NEUVONTA- JA KULTTUURIYMPÄRISTÖTYÖ

Alueellinen museotyö

Alueen paikallismuseoista kaksi sai Museoviraston harkinnanvaraista avustusta, joiden käyttöä maakuntamuseotutkija ohjasi. Kolarin kunta sai 5000 euroa kotiseutumuseon kehittämiseen ja Tervolan pitäjäseura 8500 euroa koulumuseon katon kunnostamiseen. Alatornion pitäjämuseolla viimeisteltiin uutta perusnäyttelyä vuonna 2018 myönnettyllä avustuksella.

Paikallismuseoihin tehtiin 10 neuvonta- ja tarkastusmatkaa ja alueelliseen kulttuuriperintötyöhön liittyi kaksi palaveria. Käyntien lisäksi maakunnallista neuvontaa avustus- ja muissa asioissa annettiin puhelimitse vuoden ympäri.

Tervolan koulumuseorakennuksen katto kunnostettiin valtionavustuksella.

Kulttuuriympäristö

Tornionlaakson maakuntamuseolla ei ollut sopimusta Museoviraston kanssa viranomaistehtävien hoitamisesta koskien rakennussuojelua tai arkeologista kulttuuriperintöä. Lausuntopyyntö osoitetaan pääosin Museovirastolle tai ELY-keskukselle. Maakuntamuseotutkija teki yhteistyötä kulttuuriympäristökysymyksissä valtion viranomaisten kanssa ja toimi tarvittaessa paikallisena asiantuntijana rakennettua kulttuuriympäristöä koskevissa asioissa. Arkeologista kulttuuriperintöä koskevat ilmoitukset ohjattiin Museoviraston vastaavalle intendentille. Maakuntamuseo neuvoi rakennusperintöön liittyvissä kysymyksissä sekä yhteisöjä, että yksityishenkilöitä. Rakennussuojeluun ja korjausrakentamiseen liittyviin kysymyksiin tutkija vastasi tarvittaessa yhdessä museonjohtajan kanssa.

Maakuntamuseotutkija toimi Museoviraston myöntämän entistämisavustuksen käytön valvojana sekä Kotiseutuliiton seurantaloavustuksen valvojana. Maakuntamuseotutkija teki kertomusvuonna 19 erilaista kulttuuriympäristöön liittyvää neuvonta- ja dokumentointimatkaa tai osallistui neuvotteluun. Rakennettua kulttuuriympäristöä on dokumentoitu kaikilla neuvonta- ja tarkastusmatkoilla.

Lausunnot

Maakuntamuseo antoi alueen kunnille pyydettyä lausuntoja rakennettuun kulttuuriympäristöön liittyvistä lupa- ja kaavoitusasioista. Lausuntoja annettiin 40 kappaletta.

Koulutukset ja museoammatilliset tapaamiset

Maakuntamuseotutkija osallistui maakuntamuseotutkijoille osoitettuihin koulutustilaisuuksiin ja tapaamisiin sekä rakennettuun kulttuuriympäristöön ja korjausrakentamiseen liittyviin koulutuksiin, seminaareihin ja tapaamisiin. Koulutuksiin tutkija osallistui paljon Internetin välityksellä katsomalla ja kuuntelemalla live-lähetyksiä. Maakuntamuseotutkijoiden kesken pidettiin Skype-palavereja. Maakuntamuseotutkija osallistui kertomisvuoden aikana 17 erilaiseen palaveriin tai koulutukseen.

Kertomusvuonna Museovirasto ei järjestänyt alueellista tapaamista, vaan viraston edustajat osallistuivat maakuntamuseotutkijoiden omille neuvottelupäiville Oulussa. Tapaamiseen osallistui 16 maakuntamuseon edustajat sekä kaksi Museovirastosta. Alueellisten kuulumisten lisäksi kokouksen aiheina olivat mm. kokoelmahallintajärjestelmät ja maakuntamuseon tallennusvastuut, alueellisten vastuumuseoiden tulevat tehtävät ja ohjeistuksen tarve, maakuntamuseoiden välinen yhteistyö ja museolain uudistus. Lisäksi tutustuttiin Pohjois-Pohjanmaan museon tulevaan yleisöä osallistavaan näyttelyyn ja Merimiehenkotimuseoon.

Maakunnallisen museotyön ja kulttuuriympäristötyön lausunnot, matkat ja seminaarit liitteessä.

TYÖRYHMÄT, HANKKEET JA SEMINAARIT

Karungin historiatoimikunta. Tornion kaupunginhallitus perusti (KH 19.2.2018§66) Karungin historiankirjoitusta varten toimikunnan, jonka puheenjohtajana toimii Pekka Pelttari. Työryhmän jäseninä ovat Ilkka Kapraali ja Ilkka Halmkrona, asiantuntijana Matti Enbuske ja sihteerinä Minna Heljala. Karungin historian kirjoitustyöstä vastaa FT, dosentti Ilkka Teerijoki. Toimikunta kokoontui vuoden 2019 aikana kolme kertaa ja lisäksi Tornionlaakson maakuntamuseo järjesti kaksi (10.4. ja 16.10.)

valokuvien keruulta Karungin kylätalolla. Teoksen on määrä valmistua Tornion 400-vuotisjuhlaan mennessä.

Tornio 400 vuotta -työryhmä aloitti toimintansa ja sen tehtävänä on valmistella kaupungin 400-vuotisjuhlan tapahtumia vuodelle 2021. Työryhmään kuuluvat Ilkka Halmkrona pj., Merja Stenberg sihteeri, Anna-Erika Heikkilä, Minna Heljala, Tarja Hooli, Antti Härkönen, Ville Jylhä, Janne Malila, Katriina Pietilä-Juntura, Auli Pietikäinen sekä Juha Virta. Työryhmä kokoontui vuoden aikana kahdeksan kertaa.

Lapin kulttuuriympäristötyöryhmä kokoontui Rovaniemellä 19.2.2019 ja paikalla oli museonjohtaja. Pohjois-Suomen ja Lapin kulttuuriympäristöyhteistyöryhmien yhteinen tapaaminen pidettiin myös Rovaniemellä 4.11. Tapaamiseen osallistuivat museonjohtaja, maakuntamuseotutkija ja amanuenssi/arkeologi. Kulttuuriympäristön suojelun viranomaispäivät (KURVI) olivat 2.-3.4. Porvoossa. Museonjohtaja osallistui päivien paneelikeskusteluun pohjoisen asiantuntijana. Museoviraston jokavuotiset Kulttuuriympäristöpäivät olivat Helsingissä 12.-13.11.2019 teemalla ”Viihteen ja taiteen tiloissa”. Tilaisuuteen osallistuivat museonjohtaja ja maakuntamuseotutkija.

Tornionlaakson maakuntamuseo oli mukana Tornion kaupungin Matkailun masterplan -hankkeessa. Palaveriin osallistuivat museonjohtaja ja maakuntamuseotutkija. Museo piti suunnittelussa mukana kulttuuriperintökysymyksiä ja kulttuuriympäristökohteita.

Tornionlaakson maakuntamuseo oli mukana Aalto yliopiston vetämässä ilmastonmuutokseen sopeutumista käsittelevässä AELCLIC-hankkeessa. Työpajat järjestettiin 24.5., 30.8. ja 8.10.2019.

Maailmanperintö

Tornionlaakson maakuntamuseo on mukana asiantuntijan roolissa Lapin ammattikorkeakoulun LEADER -rahoitteisessa **Tornionlaakson Struve** -hankkeessa. Hankkeen puitteissa järjestettiin vuoden 2019 aikana kaksi Struve Arc Network konferenssia. Seminaareihin osallistui suomalaisten lisäksi Struven ketjun kanssa työskenteleviä verkostotyöntekijöitä. Konferenssarja käynnistyi vuonna 2018 Tornionlaaksosta. Seminaarisarjan toinen osa järjestettiin 23.-26.4.2019 Virossa. Matkan aikana tutustuttiin Viron Struven ketjun kohteisiin ja osallistuttiin kansainväliseen asiantuntijaseminaariin. Paikalla oli Struven verkoston kymmenestä maasta yhdeksän. Samaan hankkeeseen ja seminaarisarjaan liittyen järjestettiin Latviassa 20.-25.8.2019 viimeinen ja kolmas seminaari. Lisäksi matkan aikana tutustuttiin kahteen Latvian Struven ketjun pisteeseen. Tornionlaakson maakuntamuseo osallistuu verkostotyöhön ja museonjohtaja Minna Heljala oli mukana molemmissa seminaarimatkoissa. **The Northern parts of World Heritage Struve Geodetic Arc** -seminaariin Torniossa 26.-27.6. osallistui suomalaisten lisäksi ruotsalaisia ja norjalaisia Struven ketjun kanssa työskenteleviä verkostotyöntekijöitä.

Maakuntamuseo sai Museovirastolta Euroopan kulttuuriperinnön teemavuoden 2018 apurahan hankkeelle Tutkimusmatkailijoiden Tornionlaakso. Hanke toteutettiin vuosien 2018-2019 aikana. Hankkeen tavoitteita olivat työpajat ja retkiä Putaan koulun 9. luokkalaisten kanssa sekä tutkimusmatkailijalautapeli Lapin AMK:n kanssa ja 360-kuvaukset Lapin AMK:n työnä. Kevään 2019 aikana Putaan koulun kansainvälisyysluokan oppilaiden kanssa toteutettiin retki Alatornion kirkolle 8.5. ja kokopäiväretki Ruotsin puolelle Jupukan mittauspisteelle sekä Suomen puolen Aavasaksan pisteelle 20.5. Lapin AMK:n oppilaiden kanssa perehdyttiin kolmionmittausretkikunnan työskentelyyn sekä koululla että museolla ja opiskelijat suunnittelivat lautapelin prototyypin. Pelinappuloiden hahmot toteutettiin 3D-tulosteina opiskelijoiden piirtämistä miniatyyrihahmoista. Lapin AMK:n opiskelijat tekivät syksyn aikana kuvausmatkat sekä Pullingin mittauspisteelle, että Aavasaksalle ja toteuttivat 360-kuvaukset museon VR-laseja varten.

Ysiluokkalaiset tutustumassa Struven ketjuun Jupukan laella Pajalassa.

Ruotsin Norrbottenin lääninhallituksen koordinoiman Ruotsin Struven ketjun kulttuuriperintötyöryhmän kokous (Svenska förvaltningsrådsmötet för världsarvet Struves meridianbåge) pidettiin 6.9.2019 Luulajassa. Kokoukseen osallistuivat museonjohtaja ja maakuntamuseotutkija. Maakuntamuseotutkija osallistui myös ruotsalaisten Struven ketjuun liittyvän viestintäsuunnitelman laatimiseen, jonka yhteydessä järjestettiin työpaja 25.10. Övertorneålla. Viestintäsuunnitelmaan liittyen museo osallistui useita kertoja sähköisiin kuukausipalaverihin Skypen välityksellä.

Tornionlaakson maakuntamuseo on mukana Norrbottenin kulttuurisuunnitelmassa. Museonjohtaja osallistui Norrbottenin alueen museonjohtajien tapaamiseen 9.12. Luulajassa.

Museonjohtaja osallistui Museopäiville Tampereella 15.-17.5.2019.

Maakuntamuseo on mukana Ruotsin Kukkolankoskella sijaitsevan Tornedalens fiskemuseum – Tornionlaakson kalastusmuseon johtokunnassa jäsenenä. Maakuntamuseo on lisäksi mukana Lapin lastenkulttuuriverkoston yhteistyössä. Museolta on ollut edustus myös Tornion Kotiseutuseura ry:n ja Lapin rakennusperinne ry:n hallituksissa sekä Tornionlaakson neuvoston kulttuuriryhmässä.

Oulun Historiallinen seura järjesti **Ultima Thule** -seminaarin 15.6.2019 Torniossa. Seminaarin aiheena oli Rajan ylityksiä: raja kokemuksena, politiikkana ja tekona. Tornionlaakson maakuntamuseo toimi seminaarin kumppanina.

Toinen jalka haudassa -seminaari järjestettiin Torniossa 14.9.2019. Seminaari liittyi Oulun yliopiston hankkeeseen Kirkko, tila ja muisti. Samassa yhteydessä juhlistettiin Museoviraston pääjohtajan Juhani Kostetin eläköitymistä. Tornionlaakson maakuntamuseo vastasi iltatilaisuuden järjestelystä.

Rajaton kulttuuriperintö ja Unesco symposium pidettiin 26.11.2019 Torniossa. Seminaarin tavoitteena oli kertoa Tornionjoen elävästä koskikalastuskulttuurista ja pohtia sen mahdollista hakemista Unescon ”Elävä perintö”-luetteloon.

MARKKINOINTI JA TIEDOTTAMINEN

Museon markkinoinnin ja tiedotuksen kohderyhmiä olivat paikalliset yksittäiskävijät, koulut, lapsiperheet, turistit sekä yhdistykset ja yritykset.

Museon yleisesitettä on jaettu muutaman kerran vuodessa paikallisesti ja alueellisesti majoitusliikkeisiin ja turistikohteisiin. Esite on tehty neljällä kielellä: suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja venäjäksi.

Museolla on käytössään kahdet internetsivut: www.merilapinmuseot.fi (suomi, ruotsi, englanti, venäjä) sekä Tornion kaupungin internetsivut, www.tornio.fi/tornionlaaksonmuseo suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Sivuja on päivitetty ja kehitetty aktiivisesti vuoden aikana. Kaupungin sisäinen intranet mahdollistaa nyt myös tiedottamisen museon tapahtumista ja näyttelyistä kaupungin henkilöstölle.

Vaihtuvista näyttelyistä tiedotettiin internetsivujen, Facebookin, Instagramin, tapahtumakalentereiden, postituslistojen sekä tiedotustilaisuuksien kautta. Näyttelyistä jaettiin myös julisteita. Jokaisesta näyttelystä saatiin myös mainos kaupungin LCD-tauluihin teiden varsilla.

Tornion kouluille tiedotettiin museon ajankohtaisista näyttelyistä ja työpajoista syyslukukauden alussa koulutiedotteella, joka jaettiin opettajille paitsi tulosteena myös Wilmassa. Haaparannalle ja suomalaisiin lähikuntiin koulutiedote lähetettiin sähköisesti. Koulutiedote toi varauksia opastuksille ja työpajoihin.

Tätä kuvaa käytettiin Kauhukartano -tapahtuman Instagram-päivityksessä.

Yhteistyö Haaparannan kaupunginhotellin kanssa on tiivistynyt ja heidän kauttaan museoon kävi tutustumassa bloggaajia ja matkanjärjestäjiä useista eri maista.

Tiedotusosumia tuli vuoden 2019 aikana 56, joista 40 oli sanomalehdissä julkaistuja artikkeleita museon näyttelyistä tai muusta toiminnasta ja 16 oli radiojuttuja sekä digitaalisia julkaisuja. Museon verkkosivuilla vieraili 18 401 kävijää. Nettisivukäyttäjien määrä kasvoi edellisestä vuodesta ja käyttö oli tasaisempaa kuin vuonna 2018, eikä kävijäpiikkejä muodostunut. Museon Instagram-tilillä on 434 seuraajaa ja Facebook-tilillä 722 seuraajaa. FB-seuraajien määrä nousi 14 % vuoden 2019 aikana. Museolle perustettiin YouTube -sivusto ja siellä oli 126 näyttökertaa.

Museotoiminnan tilastojen osalta viitataan Museoviraston kokoamaan Museotilasto 2019, joka on jätetty 31.3.2020.

Minna Heljala, museonjohtaja

TORNEDALENS MUSEUM – TORNIONLAAKSON MUSEO

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2019

ALLMÄNT

Tornedalens museum är ett regionalt centralmuseum, vars verksamhetsområde omfattar Tornedalen från Simo till Muonio och Haparanda stad. Städernas museisamarbetsavtal trädde i kraft i början av 2014. Det 1914 grundade kulturhistoriska museet kommunaliserades 1975 och sex år senare döpte finska Utbildningsministeriet om museet till Länsipohjan maakuntamuseo (Västerbottens landskapsmuseum).

2019 var museets 105:e verksamhetsår. Födelsedagsfika bjöds på museet den sjunde i juni 2019. Museet verkar under överinseende av Torneå stads livskvalitetsnämnd. Nämnden sammanträdde under året 2019 tillsammans 10 gånger. Den gränsöverskridande styrelsen, som grundades i början av 2014, svarar för utvecklingen av Tornedalens museum – Tornionlaakson maakuntamuseo.

Tornedalens museums huvudentré på vintern.

DEN GRÄNSÖVERSKRIDANDE MUSEISTYRELSEN

Tornedalens museum är världens enda gränsöverskridande museet gemensamt för två länder. Haparandas och Torneås samarbetsavtal innefattade ett beslut om att grunda en museistyrelse med medlemmar från både Torneå (3) och Haparanda (2). Ordföranden är från Torneå och vice ordförande från Haparanda. Styrelsen sammanträdde fem gånger. Dess medlemmar från Torneå var Raimo Ahokas (ordf.), Heikki Kärki och Arja Karhu. Styrelsemedlemmarna från Haparanda var vice ordförande Niklas Olsson och Per Eriksson. Vid mötena deltog också Torneås skolchef (bildningsdirektör) Ilkka Halmkrona och Haparandas förvaltningschef Arja Martinviita. Av museets personal deltog museichef Minna Heljala som föredragare och som sekreterare Kirsi Rumbin och Anna-Kaisa Ek, som både var vikarier på museipedagog.

REGIONAL ANSVARSMUSEUM

Det museipolitiska programmet av undervisnings- och kulturministeriet godkändes i mars 2018. Det museipolitiska programmet omfattar de centrala framgångsfaktorerna i museifacken fram till år 2030 och enligt detta gick museilagens förnyande vidare under året 2019. Den nya museilagen godkändes i riksdagen den 15 i mars 2019. I slutet av museilagens förnyandearbete fick Tornedalens museum ett begärande om utlåtande och inbjudan till riksdagens kulturutskott för att höras. Utlåtandet lämnades till kulturutskotten den 10 i januari 2019 och samma dagen besökte museichef Minna Heljala och bildningsdirektör Ilkka Halmkrona riksdagen. Efter hörandet hade Tornedalens museum en möjlighet att skicka ett utlåtande för utskottsordförande Tuomo Puumala gällande "Lapplands landskap i den reviderade museilagen". Norra Finlands museer inbjöds också i en förhandling till ministerium den 24 i januari 2019. I detta sammanhang fick Tornedalens museum ytterligare argumentera och klargöra Lapplands omfattning och olikhet i jämförelse med andra landskapen. Den nya museilagen träder i kraft den första januari 2020. Enligt den nya lagen kommer landskapsmuseumsystemet att avskaffas och i stället börjar de regionala ansvarsmuseer i början av året 2020. Den nya museilagen tar hänsyn till Lapplands och Nylands olika förhållandena.

Torneå stad gjorde beslut redan på hösten 2018 för att ansöka det regionala ansvarsuppgift för Tornedalens museum och ansökning lämnades i februari 2019. Efter det fick företrädare av staden och museum en inbjudan till en förhandling i Museiverket. Efter förhandlingen den 24 i maj kompletterades ansökningar enligt Museiverkets önskemål. I slutet av juli gav Museiverket en utlåtande, i vilken det förespråkade Tornedalens museums ansökande för det regionala ansvarsmuseet. I reviderandet fick museum uppgiften att främja museiverksamhet regionalt och uppgiften som hänför sig till kulturmiljöer. Samtidigt museet annonserade sitt nya kortare namn Tornionlaakson museo – Tornedalens museum (tidigare hette museet Tornionlaakson maakuntamuseo på finska). Ministerium godkände ansökningen den första i november 2019. Enligt beslutet grundades tjänsterna för arkeolog och byggnadsforskare. Dessutom godkände stadsfullmäktige nya namnet den 9 i december 2019.

PERSONAL

Museet hade sammanlagt 8,4 museiarbetare räknat i manår. Personalen arbetade under sommaren med Museiförbundets kartläggning i kunnande. I sammanlagt sju person svarade i kartläggningen.

Personalen har bestått av: museichef, fil.mag. Minna Heljala, guide-vakt Leena Ylitalo, arkivarie fil.mag. Riikka Pyykkö, administrativ sekreterare Outi Johansson, museimästare Mikko Saarenpää (34%), och regionismuseiforskare fil.mag. Teija Ylimartimo (fastanställd sedan 1/3 2019). Som vikarierande amanuens var fil.mag. Johanna Latvamäki tills den 28 i februari. Fil.kand Saija Pietiläinen vikarierade som amanuens under tiden 1/4–31/10 och fil.dr. Titta Kallio-Seppä började som fastanställd amanuens i början av november. Under museipedagogens föräldraledighet vikarierade konservator Kirsi Rumbin tills 30/9 och efter detta fil.mag. Anna-Kaisa Ek.

Som sysselsätta expert arbetade Esko-Pekka Mattila under tiden 1/1–8/4 och Jari Miettinen 11/2–31/3. Som sysselsätta museiassistent arbetade Maria Kölhi under tiderna 1/2–4/8 och 13/8–31/12. Dessutom anlätades tekniskt arbetskraft.

Tre personer från Lapplands yrkeshögskola utförde praktik i olika perioder i sammanlagt 6 månader.

SAMLINGAR

Utredning om ett ersättande system för WebMusketti – samlingshanteringsystem fortsatte med ett besök i Tammerfors och diskussion om samlingshanteringsystem som är i bruk i andra museer med samlingsansvariga. Också genom möten av KOVAMAAKUMU, samarbetsgruppen för samlingsansvariga, har fått praktisk erfarenhet om olika system. För ansvarsmuseumförnyelsen systemet borde möjliggöra också förvaring av regionalt kulturarv och miljökännedom. Förnyande av systemet börjar i 2020. Ersättning av samlingshanteringsystem har förberett genom att granska och likrikta det inmatade katalogiseringsinformation i WebMusketti.

Finna är en gemensam sökportal för Finlands museer, bibliotek och arkiv. Tornedalens museum är fortfarande med i Finnas anslutningsprocess. Av föremål och fotograf framme i museets basutställning har valts 300 objekt, vilkas katalogiseringsinformation i textform har fått överföras i Finna testdatabas på hösten 2019. Nationalbiblioteket ansvarar för Finna. Under överförandet förekom det fortfarande datatekniska problem gällande bildfil, problemet fortsätter att lösas i samarbete med Torneå stads datatekniska personal. När all information blir överförd i Nationalbibliotekets testdatabas, sluter museum ett avtal med Finna-konsortium och all katalogiseringsinformation kommer att kontrolleras innan övergång till egentliga databasen under året 2020.

Museet lånade ut 66 objekt (föremål och arkivmaterial) för andra museer. Museet lånade från andra museer och privata personer tillsammans 83 föremål för tillfälliga utställningar. Huvudsakligen har tillfälliga utställningar visat föremål från museets egna samlingar.

I början av året uppdaterades museets samlingspolitiska program från år 2013 som del i ansöksprocessen för ansvarsmuseum. År 2015 gav Museiverket en anvisning för att utarbeta samlingspolitiska program, enligt vilken museets eget program specificerades och uppdaterades för att bättre motsvara den aktuella situationen. Arbetet kommer att fortsättas efter behov i framtiden.

Föremålssamlingar

Tornedalens museums samlingar förvaltades enligt ett samlingspolitiskt program. Tyngdpunkten i samlingsarbetet har varit på överföring av basutställningens föremål till katalogiseringsprogrammet WebMusketti. Största delen av basutställningens föremål har förts in i det digitala systemet åtminstone på inventeringsnivån vilket innebär att bilder och platsinformation har matats in i WebMusketti. Andra tyngdpunkten har varit fotografering och överföring av föremål i tillfälliga utställningar in i det digitala systemet. Amanuensen svarar också på frågor som gäller föremål. Sammanlagt 66 expertrådgivningar gavs under året, varav 42 var fysiska kundbesök på museet.

Museets föremålssamling växer huvudsakligen genom donationer. Museet fick föremål bland annat från Nikander släkten som verkade i Haparanda under 1800-talet, föremål som tillhörde familjen av Torneåbo handlare Elias Aho samt med material gällande Torneå stads 400-årsjubilerings angående

Reseminne dockor i Peräpohjola nationaldräkt och Lotta-dräkt, donationer.

nutidens dokumentering. Samlingen växte under 2019 med 338 föremål. Ett föremål togs bort av samlingen. Sammanlagt har museets föremålssamling 20 107 objekt. 6 685 objekt från Tornedalens museums föremålssamling har katalogiserats till samlingshanteringsystemet och 6 158 av dessa har digitaliserats med bilder.

Dessutom de underkategorier skapats redan tidigare, alltså naturvetenskapliga samlingen och konst-samlingen, bestämdes att skapa också en underkategori för arkeologiska föremål, där samlas alla arkeologiska utgrävningsfynd eller lösfynd för att stöda regionalt ansvarsmuseumverksamhet. Naturvetenskapliga samlingen består av 1 529 objekt. Antal föremål i konstsamlingen specificerades så att den innehåller bara föremål som räknas som konst mer tydligt, bland annat målningar, grafik och ritningar, tillsammans 172 objekt. Av dessa har 111 digitaliserats. Arkeologiska samlingens uppsamling som underkategori är i vardande, men redan 349 fynd från Aspio-Viippola utgrävning i Torneå har överförts till samlingshanteringsystemet.

Förråd omorganiserades och den långa förrådets hyllorna börjades ordnas mer kompakt för att få utrymme bättre i bruk. Basutställning kompletterades med nya donationer bland annat angående turism och föremål från samlingar gällande årets fester, liksom jul och påsk.

Museet var medlem i samarbetsnätverket TAKO för professionella museers dokumentations- och samlingsarbete. Torneå tillhör pool 2, vars dokumentationsområde är Individen, samhället och det offentliga livet. Amanuensen deltog i TAKO:s vår- och höstseminarier på distans. Under det gångna året hölls tre poolmöten, varav en var i samband med seminarierna. Museet har fortsatt att utöka den nationgränsöverskridande föremålssamlingen och fick bland annat föremål gällande gränshandel till sina samlingar. Amanuensen samt arkivarie deltog också i verksamheten inom samarbetsgruppen för regionmuseernas samlingsansvariga (KOVAMAAKUMU).

Foto- och arkivsamlingar

Under 2019 gällande foto- och trycksaksamlingen fokuserades på materialens katalogisering. Syftet är att få katalogiserat alla foto-, trycksak- och av-material framme i basutställningen innan byte av samlingshanteringsystem år 2020. Arkivarie har fått katalogiserat trycksaker och majoritet av foton i WebMusketti. Museets guide-vakten katalogiserar fotosamlingens nya objekt och bilder som digitaliserats för tillfälliga utställningar vid sidan av sina andra arbetsuppgifter.

Kartläggning av Reino Kainulainen negativsamlingens skick och digitalisering av katalogiseringsinformation fortsattes med 1960-talets material. Hela samlingen av 12,50 hyllmeter lagts på hyllan igen så att negativen blir inte längre pressat ihop. Filmmaterial filmat av Reino Kainulainen som hör till av-samlingen inventerades, numrerades och lagts på hyllan igen. Digitalisering av foto- och av-samlingen gjordes för utställningar och reprobeställningar.

Expertrådgivning om arkivsamlingarna tillhandahölls 187 gånger, varav 91 var fysiska kundbesök. Antalet reprobeställningar var 30, reprofotografier expedierades 83 stycke, inspelningar 2 stycke och filmmaterial för en film 79 sekunder.

Torneåbo viskal Erik Grape med sin maka i Torneå 1863 blev fotograferade av den österrikare kringresande fotograf Herman Bardach, som var en av de första fotograf i Torneå. Under året 2019 katalogiserades färdigt K. Juvenius fotosamling, som innehåller museets äldsta porträtt av borgerskap och tjänsteman i Torneå och Haparanda på 1860–1880-talerna.

Fotosamlingen omfattar 90 972 objekt, varav 11 159 har katalogiserats i WebMusketti. Till samlingen mottogs 137 foton och 4 fotoalbum som donation. 160 av redan tidigare begåvat foton katalogiserades, så samlingen ökade tillsammans med 301 objekt.

Museets av-samlingens antal är 1 154 objekt, varav 25 inspelningar har katalogiserats i WebMusketti. Av-samlingen ökade med en utbildningsfilm om Torneå-Haparanda från 1960-talet. Kart- och ritningssamling omfattar 335 objekt. Under 2019 beställdes att katalogisering av denna samling ska inte påbörjas i WebMusketti, utan till den nya samlingshanteringsystem. Samlingen ökades under året med 2 skolkartor från 1980-talet.

Biblioteksarkivsamlingen omfattar 7 370 objekt (bibliofiler, tidningar och tidskrifter samt mindre trycksaker). Trycksaksamlingen ökats sedan 2013 innefattar cirka 300–400 objekt. Samlingen ökades med 7 donation. Förutom trycksaker samlades och överfördes från referensbibliotek, tillsammans 118 stycke. Den största donationen var Torneå stadsbibliotekets samling av vykort med Torneå-motiv från 1960–1990-talerna. 208 objekt har kategoriserats i WebMusketti av trycksaksamling, t. ex. affischer och bruksanvisning för olympiska facklan angående dess resa genom Torneå den 8 juli 1952.

Under 2019 nya arkiv organiserades inte för Torneås hembygdsarkivet, så iordningställda förenings- och personarkiv fortfarande omfattar 132 stycke och 46,59 hyllmeter. Torneå hembygdsarkivets ökande var sammanlagt 0,95 hyllmeter. Majoriteten av donationer var tillägg till lokala föreningens arkiv som redan bevaras i museet. En ny förening vars arkiv blev bevaras var pensionärsförening i Torneå, Tornion Kansallinen Eläkeläisseura. Dessutom samlingen växte med 7 mindre dokumentdonationer, som kommer att bli bevaras i museets arkivsamling.

UTSTÄLLNINGSVERSAMHETEN

Museet var öppet året runt och utställningarna besöktes av 6 275 personer. Museets öppettider var från tisdag till torsdag klockan 11–18 och från fredag till söndag klockan 11–15 finsk tid. Inträdet för vuxna var 5 euro och gratis för alla under 18 år. Museikortet gäller i Tornedalens museum.

Under året utfördes 142 guidade rundvandringar, varav 83 var skol- och daghemgrupper. Av museibesökarna var 2 355 alltså 38% personer under 18 år. Sammanlagt 461 expertrådgivningar gavs under året.

Tillfälliga utställningar

OUR STORIES - Meidän tarinamme

20/10 2018 – 6/1 2019

I samarbete med Lapplands yrkeshögskola

JAKSAA, JAKSAA! - KÄMPÄ, KÄMPÄ!

6/2 – 21/4 2019

Egen produktion

Kringprogram:

Skidåkningstävling vid Vinterglöd-evenemanget i Haparanda

POLKUPYÖRÄN HISTORIAA – CYKELNS HISTORIA

8/6 – 19/8 2019

I samarbete med Roland Jakobsson och Norrbottens museum

Kringprogram:

Guidade cykeltur

ANNA, KIRKKOON HAUDATTU – ANNA, BEGRAVD I KYRKAN

12/9 – 1/12 2019

I samarbete med Uleåborg Universitetets projekt Kyrka, utrymme och minnet

Kringprogram:

Workshop med synliga former att sörja

Museiverkets generaldirektör Juhani Kostets galaseminarier: En annan fot i graven

BARNENS JUL I MUSEUM

7/12 2019 – 5/1 2020

Egen produktion

Kringprogram:

Julpyssel

EVENEMANG OCH KRINGPROGRAM

Under året anordnades 29 evenemang på museet, varav de flesta var riktade till barn och barnfamiljer. Halloween-evenemanget Skräckgården och Julstigen var de största. Båda anordnades i samarbete med Aines konstmuseum och Torneå stadsbibliotek. Därutöver anordnades workshops och guidningar för skolbarn samt föreläsningar. Under evenemang var det vanligtvis gratis inträde. Sammanlagt hade museet gratis inträde 10 dagar under året. Tre evenemang var utomhus.

Trettondagsfika bjöds i museets lokaler den 6 januari 2019, då inträdet och kaffet var fri.

Den 17 i januari var **allsångskvällen** där lokala musiker Jakke och Repe sjöng tillsammans med publiken sånger från tre stora J (Jukka, Junnu och Juice).

Vid Kämpa, kämpa! -vintersportutställningen erbjödes mångsidigt program. Lördagen den 2 i mars deltog museet i Haparanda stads Lumileikki-evenemanget genom att organisera **en lekfull skidåkningstävling** för barn tillsammans med Alatornion Pirkat. Under sportlovet den 7 i mars var en kostnadsfri nonstop-workshop på museet, där sysslades medalj och vimplar. Under utställningen samarbetades med Haparandas Fritidsbanken, vars verksamhet reklamerades i museets entré.

Museipedagogen deltog i **Kulttuuriparkki-kvällen** den 13 mars i Torneå stadsbiblioteket. Där informerades vad Tornedalens museum kan bjuda till barn och barnfamiljer. I evenemanget meddelades om aktuella utställningar, workshoppar, barnhörnan, fack på väggarna och om andra gemensamma händelser tillsammans med biblioteket och Aines konstmuseum.

Samtidigt med **Torneådagarna** den 10 maj hölls kostnadsfria guidningar på finska och svenska. Morsdagkonserten var den 12 maj, där uppträdde Sonos-kvartetten. På internationella museidagen den 18 maj var inträdet fritt till museet.

Den 28 juni organiserades **Museoblues**, som var en del av Torneås och Haparandas gemensamma evenemang Kalottjazz & Blues Festival. Lappia Jazz Quintet spelades på museet.

Museet deltog **Peräpohjola marknaden** genom att erbjuda guidningar. Museichef led promenadguidningar ”i sällskap med Alma Westerland” runt Hallituskatu den 28 juni. 20 personer deltog på promenaden. På lördagen den 29 i juni var det fritt inträde till museet.

Tillsammans med Torneå hembygdsförening organiserades **Fråga om Torneås och Haparandas historia!** -kvällen på museet den 22 november. Publiken fick ställa frågor gällande Torneås och Haparandas historia från panel, där Henri Nordberg, Ilkka Teerijoki, Tapio Salo och Lennart Lindfors svarade på frågorna. Museichef Minna Heljala var programledare i tillfället. Kvällen firades museets och hembygdsföreningens 105. gemensamma jubileumsåret.

Fråga om Torneås och Haparandas historia! -kvällen

Halloween-evenemanget **Skräckgården** anordnades den 31 oktober kl. 17–19 tillsammans med biblioteket och Aines konstmuseum. Inträdet var gratis under arrangemanget. Målgruppen för evenemanget var lågstadieelever och familjer. Det fanns två workshoppar i föreläsningssalen, där besökarna kunde tillverka Halloween-godis eller Halloween-broscher. I museets entré delades ut lappar där man kunde samla bokstav i basutställningen i punkten som berättade av Iisakki Pistokoski. I museets entré stod en straffstock där besökarna kunde bli fotograferade. Man kunde bekanta sig till den mumifierade kroppen av kyrkoherde Rungius med VR-glasögon. Museet var dekorerat med lykta, LED-ljus, spindelväv, spindlar och fladdermöss av papp. Sammanlagt 585 personer besökte museet under arrangemanget och 210 personer deltog i varje workshop.

Juloutlet organiserades 23–24/11. Där såldes museets publikationer med sänkta priser och andra museishopens produkter.

På lördagen den 30 november anordnades det **Julöppning**-evenemanget tillsammans med Torneå bibliotek och medborgarinstitutet. I tillfälliga utställningars sal var en workshop för barn och julpys-sel. 45 personer gjorde ett ljus och 35 gjorde en juldekoration. Julbordet dukades i basutställningens pörte och i borgarhemmet. Stjärngossarna uppträdde i museets entré. 114 personer deltog i ar-rangemanget.

Haparandas och Torneås gemensamma språkskolans **Lucia-tåget** uppträdde på Tornedalens mu-seum den 13 december. Antalet åhörare var 59.

Personalen i Tornedalens museum hjälpte Torneås Hembygdsförening att genomföra en julkrubba i Nedertorneå sockenmuseum. Julkrubba var framme under julveckan och på trettondagen.

Personalen i Norrbottens museum besökte museets bevaringslokaler och utställningar två gånger, i mars och i juni.

Granskningsstyrelse samlades på museet 23/10 och museichefen presenterade museets verksamhet och kommande utmaningar.

Ungerns ambassadör besökte museet den 16 mars med representant av Finland – Ungern före-ningen.

Grupp- och skolbesök

Vid tillfälliga utställningar anordnades workshoppar för skolbarn och annat kringprogram.

Vid **Kämpa, kämpa! -vintersportutställningen** funderades på uppmuntrandet och pris. I workshop riktat för barn under skolåldern tillverkades vimplar och i workshop för elever i lågstadieåldern sys-slades medalj. Sammanlagt 85 barn deltog i utställningens workshop.

Cykelns historia -utställningen förevisades Roland Jakobssons cykelsamling. Museichef Minna Heljala led två cykeltur den 13 juni och den 8 augusti i Suensaari (Svensarö) kulturställena. Samman-lagt 35 personer deltog i cykeltur.

Vid utställningen **Anna, begravd i kyrkan** planerades workshop med synliga former att sörja. I workshop riktat för barn under skolåldern tillverkades sorg-knappar och i workshop för elever i lågstadieåldern sysslades begravningskaramell. Sammanlagt 60 barn deltog i utställningens workshop.

Barnens jul på museet var en funktionell utställning med fasta workshoppar. Sammanlagt 16 skol- och förskolegrupper, dvs. 219 barn besökte utställ-ningen och dess workshoppar. Museets personal inredde jultomtens arbetsrum i bibliotekets fön-s-ter, som var framme under utställningen.

I tillfälliga utställningar syftas att utnyttja olika sinnen. Doftburken från utställningen Anna, begravd i kyrkan.

Minnesväskans innehåll översatts till svenska under året 2019. Minnesväskan lånades 7 gånger och sammanlagt 191 personer bekantade sig i väskans innehåll.

Som en del av Haparanda kommuns kultur-
arvsundersökning görs skolbesöken till Tor-
nedalens museum, Saivaara stenåldersby och
svenska Kukkolaforseen. Museipedagogen var
en av ledarna under **kulturarvsbesöken**. Ha-
parandas andra-, femte- och sjundeklassare
gjorde ett besök på museet 20–24/5 och
27/5. Grupperna guidades på svenska. Tapio
Salo assisterade museipedagogen. Under
veckan besöktes museet av sammanlagt 30
grupper, sammanlagt 337 elever och 37 lä-
rare. Haparandas tredjeklasseleverna besökte
Saivaara stenåldersby i Kärrbäck 26–29/8. Sammanlagt 121 elever besökte Saivaara, där museipe-
dagogen bekantade eleverna med forskning av förhistoria. Haparandas 4-klasselever besökte
svenska Kukkolaforseen 2–3/9, där besökte 114 elever. Museipedagogen berättade om historien av
kvarnen och sågverket.

Skolgruppen från Haparanda på Tornedalens museum.

Kulturstiget riktat mot Torneå skolgrupper anordnades i år mer öppet än tidigare. Skolorna bokade
rundvandringarna självständigt och de kunde bokats under hela hösten. Tidigare var kulturstiget
bara för en vecka. På en och samma gång besökte skolgrupper också Torneå stadsbibliotek och Aines
konstmuseum. Mellan augusti och december besökte tillsammans 18 grupper med 336 barn på mu-
seet. Eleverna tog del på en guidning på cirka 45 minuter. För eleverna från första till tredje klassen
var guidningen lite kortare och till sist en uppgift gällande basutställning. För eleverna från fjärde till
nionde klassen berättades kort också om tillfälliga utställningen.

Under året anpassades guidningar för grupper enligt önskemål. Specialguidning Flygande nåjder och
vackra spöken anordnades 2 gånger.

Föreläsningar

Folkdräktens vädringsevenemang på Sieppijärvi museet i Kolari 4/8 2019. Museichefen berättade
om folkdräktens tradition och presenterade Tornedalens dräkten.

Järnvägsbron mellan Torneå och Haparanda fyllde hundra år och Haparanda organiserade en fram-
stående festlighet vid bron 2/10 2019. Museichef Minna Heljala höll festtalet i evenemanget.

Medborgarinstitutens byggnad fyllde 70 år. Museichef höll en föreläsning gällande byggnadens
historia 3/10 2019.

I **Torneå Kalevalaföreningens 75-årsjubileum** 5/10 2019 hade museichefen en uppvisning om Kale-
valaföreningens historia i Torneå.

LANDSKAPLIGT RÅDGIVNINGS- OCH KULTURMILJÖARBETE

Regionalt museiarbete

Två av lokala museer i området fick bidrag beroende på prövning från Museiverket vars användning regionmuseiforskare handledde. Kolari kommun fick 5 000 € för att utveckla hembygds museet och Tervola hembygdsförening fick 8 500 € för att renovera taket av skolmuseet. Nedertorneå sockenmuseum appreterade den nya basutställningen med bidrag tilldelat 2018.

Tervola hembygdsförening renoverade skolmuseets tak med statsbidrag.

Sammanlagt 10 rådgivnings- och kontrollbesök gjordes i lokalmuseer i regionen och det fanns två möten gällande regionalt kulturarv arbetet. Förutom vid besök på plats skedde regional rådgivning via telefon året runt.

Kulturmiljö

Tornedalens museum hade inget avtal med Museiverket om myndighetsutövande gällande byggnadsskydd eller arkeologiskt kulturarv. Yttrandefrågor har i huvudsak hänvisats till Museiverket eller NTM-centralen. Regionmuseiforskaren samarbetade i kulturmiljöfrågor med statliga myndigheter och agerade vid behov som lokal sakkunnig i frågor om byggnadsarvet. Anmälningar gällande det arkeologiska kulturarvet hänvisades till ansvarig intendent på Museiverket. Landskapsmuseet gav råd i frågor som gäller byggnadstraditioner både till organisationer och privatpersoner. På frågor gällande byggnadsskydd och renovering svarade forskaren vid behov i samråd med museichefen.

Regionmuseiforskaren verkade som kontrollant för användningen av Museiverkets renoveringsstöd samt som kontrollant för Hembygdsförbundets bidrag för ungdomsföreningshus. Regionmuseichefen deltog också i olika möten kring byggnadsarvet och gjorde kontroll- och dokumentationsresor. Det blev sammanlagt 19 resdagar. Förutom separata dokumentationsresor har bebyggd kulturmiljö dokumenterats vid alla rådgivnings- och kontrollresor.

Utlåtanden

Landskapsmuseet gav områdets kommuner Utlåtanden i tillstånds- och planläggningsfrågor i anslutning till kulturmiljö. Museet gav sammanlagt 40 utlåtanden.

Utbildningar och museiprofessionella träffar

Regionmuseiforskaren deltog i utbildningar och möten riktade till regionmuseichefer samt i utbildningar, seminarier och möten om bebyggd kulturmiljö och renoveringsbyggande. Många av utbildningar genomfördes via Internet och forskaren deltog genom att se på livesändningar. Regionmuseiforskarna använde Skype vid sina möten. Sammanlagt deltog forskare i 17 utbildningar eller möten under året.

Under året 2019 anordnade Museiverket inte det traditionella mötet, utan verkets representant deltog i regionmuseiforskarens egna förhandlingsdagarna i Uleåborg. I evenemanget deltog 16 repre-

sentant från regionala museer och två från Museiverket. Teman under möten var dessutom de regionala hälsningar t.ex. samlingshanteringsystem, och dokumentationsansvaret, förekommande uppgifter för regionala ansvarsmuseer och behov för anvisning, samarbete mellan regionala museer och förnyande av museilagen. Dessutom bekantade deltagarna sig i sjömans hemmuseet och i det förekommande utställningen i Nordösterbottens museum (Pohjois-Pohjanmaan museo) som upptar museibesökare.

Yttranden, resdagar och seminarium gällande regionalt museiarbete och kulturmiljö finns i bilagan.

ARBETSGRUPPER, PROJEKT OCH SEMINARIER

Karungis Historiska Kommissionen. Torneå stadsstyrelse grundades (KH 19.2.2018 §66) en kommission för att skriva Karungis historik, ordföraren är Pekka Peltari. Ledamöter i kommissionen är Ilkka Kapraali och Ilkka Halmkrona, Matti Enbuske är expert och Minna Heljala sekreterare. Fil.dr. docent Ilkka Teerijoki ansvarar för skriftligt arbete. Kommissionen sammanträdde tre gånger under året 2019 och dessutom Tornedalens museum organiserade två kvällen för att samla foton i Karungi byhuset (10/4 och 16/10 2019). Syftet är att historiken blir färdig innan Torneås 400-årsjubilerung.

Torneå 400 år arbetsgruppen började sitt arbete kring stadens 400-årsjubileum och evenemang för året 2021. Gruppen består av Ilkka Halmkrona, ordf., Merja Stenberg, sekreterare, Anna-Erika Heikkilä, Minna Heljala, Tarja Hooli, Antti Härkönen, Ville Jylhä, Janne Malila, Katriina Pietilä-Juntura, Auli Pietikäinen och Juha Virta. Arbetsgruppen sammanträdde sammanlagt åtta gånger under året.

Lapplands arbetsgrupp för kulturmiljösamarbete sammanträdde i Rovaniemi 19/2 2019 och museichefen var med i sammanträdet. Ett gemensamt möte med Lapplands och Nord-Finlands arbetsgrupper för kulturmiljösamarbete var också i Rovaniemi 4/11. Museichef, regionmuseiforskare och amanuens/ärkeolog var med i mötet. KURVI, tjänstedagarna för kulturmiljöns bevarande var i Borgå 2–3/4. Museiverkets årliga kulturmiljödagar var i Helsingfors 12–13/11 med temat ”i nöjes och konstens utrymmen”. Museichef och regionmuseiforskare deltog i dagarna.

Tornedalens museum var med i Torneå stadens projekt kallad Turismens masterplan. Museichef och regionmuseiforskare deltog i mötet. Museet lyfte fram kulturarvsfrågorna och kulturmiljöställena med i planeringen.

Tornedalens museum var med i Aalto Universitetens AELCLIC-projekt som hanterar anpassning till klimatförändringen. Workshop anordnades 24/5, 30/8 och 8/10 2019.

Världsarv

Tornedalens museum var med som en expert i Lapplands yrkeshögskolans projekt om **Tornedalens Struve**, som får LEADER-finansiering. Två Struve Arc Network konferens organiserades under året angående projektet. Dessutom finska deltagare deltog i seminarier också andra nätverkarbetare som arbetar med Struves kedja. Konferensserie började i Tornedalen år 2018. Den andra delen var i 23–26/4 2019 i Estland. Under resan bekantade deltagare sig i Struve kedjan i Estland och deltog i en internationella expertseminarium. På plats var nio av tio länder inom Struves kedjans område. Den tredje och sista seminarium i projektet var i Lettland 20–25/8 2019. Under resan besöktes också två punkter i Struves kedja i Lettland. Tornedalens museum deltar i arbetet och museichef Minna Heljala

var med i både seminariumsresor. I seminarium **The Northern parts of World Heritage Struve Geodetic Arc**, som var i Torneå 26–27/6, deltog också svenska och norska arbetare i Struve-nätverket.

Tornedalens museum fick under det europeiska kulturarvsåret 2018 bidrag från Museiverket för projektet Upptäcktsresandenas Tornedalen. Projektet genomfördes under åren 2018–2019. Projektet bestod av workshops och utflykter tillsammans med Pudas skolans niondeklassare samt av ett upptäcktsresandespel och 360-fotograf som tas fram i samarbete med Lapplands yrkeshögskola. Under våren 2019 gjordes en utflykt med Pudas skolans internationella klassens elever till Nedertorneå kyrkan och utflykterna till punkterna i Struves kedja, i Jupukka i Sverige 8/5 och Aavasaksa i Finland 20/5. Studerande vid Lapplands yrkeshögskola lärde sig om hur trianguleringsexpedition arbetar både i skolan och på museet och studerande planerade brädspelets prototyp. Spelpjäskrevs ut med en 3D-skrivare enligt miniatyrfigurer som studerande hade ritat. Studerande gjorde också en 360-fotograferingsresa för museets VR-glasögon under hösten till Pullinki och Aavasaksa mätpunkterna.

Niondeklassare på berget Jupukka i Pajala bekantar sig i Struves meridianbåge.

Det svenska förvaltningsrådsmötet för världsarvet Struves meridianbåge som koordineras av Länsstyrelsen i Norrbotten sammanträdde i Luleå 6/9 2019. Museichef och regionmuseiforskare deltog i mötet. Regionmuseiforskare deltog också i planering av kommunikationsprogram gällande Struves meridianbåge i Sverige och tog del i workshop 25/10 i Övertorneå. Angående kommunikationsprogram deltog museet flera gånger i elektroniska månatliga möten via Skype.

Tornedalens museum var med i Norrbottens kulturplanet. Museichef deltog i mötet mellan Norrbottens museichefer den 9 december i Luleå.

Museichef deltog Museidagarna i Tammerfors 15–17/5 2019.

Tornedalens museum är ledamot i styrelsen för Tornedalens fiskemuseum – Tornionlaakson kalastusmuseo som ligger i svenska Kukkolaforseen. Museet är dessutom i samarbete med Lapplands barnkulturnätverket. Museet har haft representation även i styrelserna för Torneå Hembygdsförning rf. och Lapplands byggnadsarv rf. samt i Tornedalsrådets kulturarbetsgrupp.

Uleåborg historiska sällskapet organiserade **Ultima Thule** -seminarium i Torneå den 15 juni 2019. Temat till seminarium var gränsövergång: gräns som en erfarenhet, som politik och som ett dåd. Tornedalens museum var en kompanjon för seminarium.

En annan fot i graven – seminarium var i Torneå den 14 september 2019. Seminarium var en del av Uleåborg universitets projekt Kyrka, utrymme och minnet. I samma sammanhang firades Museiverkets generaldirektör Juhani Kostet som blev pensionär. Tornedalens museum tog ansvar för kvällens evenemang.

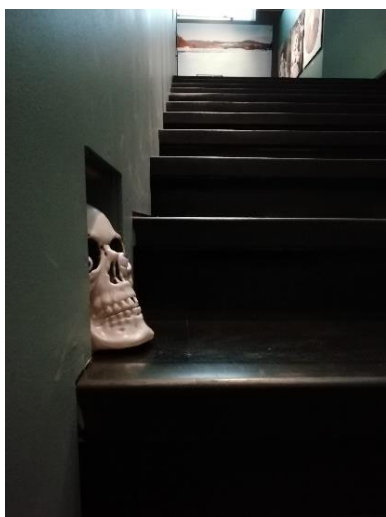
Gränslöst kulturarv och Unesco symposium var den 26 november i Torneå. Syftet för seminarium var att berätta om Torneälvens levande forsfiskekultur och fundera dess ansökning till Unescos lista över immateriella kulturarv.

MARKNADSFÖRING OCH INFORMATION

Målgrupperna för museets marknadsföring och information är enskilda lokala besökare, skolor, barnfamiljer, turister samt föreningar och företaget.

Museets allmänna broschyr har delats ut ett antal gånger årligen lokalt och regionalt till logianläggningar och på turistmål. Broschyren har tagits fram på fyra språk: finska, svenska, engelska och ryska.

Museet förfogar över två webbsidor: www.merilapinmuseot.fi (finska, svenska, engelska, ryska) samt Torneå stads internetsidor, www.tornio.fi/tornionlaaksonmuseo på finska, svenska och engelska. Sidorna har uppdaterats på aktivt sätt under året. Stadens intranät möjliggör nu även information om museets evenemang och utställningar till stadens personal.

Denna bild var i inlägget gällande Skräckgården på Instagram.

De tillfälliga utställningarna marknadsfördes via webbsidorna, Facebook, Instagram, evenemangskalendrar, e-postutskick och presskonferenser. Även affischer delades ut om utställningarna. Varje utställning marknadsfördes också på stadens LCD-reklamskärmar efter vägarna.

Torneås skolor fick information om aktuella utställningar och workshops på museet i början av höstterminen i form av ett skolutskick som delades ut som utskrifter men också via Wilma. Till Haparanda och till svenska och finska närkommuner delades skolutskicken ut elektroniskt. Skolutskicken genererade bokningar till rundvisningar och workshops.

Samarbetet med Haparanda stadshotell har intensifierats och via hotellet besökte flera bloggare och researrangörer från olika länder museet.

Antalet mediaträff under året 2019 var 56, varav 40 var artiklar av museets utställningar eller annan verksamhet i tidningar och 16 var radioartiklar och digitala publikationer. Museets webbsidor hade 18 401 besökare. Antalet brukare i webbsidan ökade från förra året. Användningen var mer stabil än 2018 och inga gadd blev i statistik. Museets Instagram-kontot har 434 följare och Facebook-sidan har 722 följare. Antalet Facebook-följare ökade 14% under året 2019. Museet lanserade YouTube-sidan och den hade 126 visningar.

För statistik om museiverksamheten hänvisas till det av Museiverkets sammanställda Museistatistik 2019 dit museets data rapporterats den 31 mars 2019.

Minna Heljala, museichef

MAAKUNNALLISEN MUSEOTYÖN JA KULTTUURIYMPÄRISTÖTYÖN MATKAT, SEMINAARIT JA LAUSUNNOT 2019

Maakunnallisen työn neuvontamatkat ja tapaamiset

- 20.3. Tukkilaiskiset Kattilakoskella -palaveri
- 2.4. Tornio, Alatornion pitäjämuseon neuvontakäynti
- 25.4. Tukkilaiskiset Kattilakoskella -palaveri
- 7.5. Tervola, kotiseutumuseon toiminnan kehittämispalaveri
- 10.6. Kolari, neuvonta- ja tarkastuskäynti kotiseutumuseolla
- 10.6. Pello ja Turtola, tarkastuskäynnit kotiseutumuseoilla
- 19.6. Asiakastapaaminen, kotimuseosuunnitelma Keminmaalle
- 24.7. Muonio ja Kolari, neuvonta- ja tarkastuskäynnit kotiseutumuseoilla
- 25.7. Tervola ja Keminmaa, tarkastuskäynnit kotiseutumuseoilla
- 3.8. Tornio, Alatornion pitäjämuseo
- 11.9. Tervola, katselmus pitäjämuseolla

Koulutukset ja museoammatilliset tapaamiset

- 25.1. Maakuntamuseotutkijoiden Wikipedia-koulutus, Tampere
- 6.2. Info: Haku museoiden valtionosuusjärjestelmän piiriin, livestream
- 27.3. Puukaupungit ja matkailu –seminaari, Raahe
- 29.3. Museoalan osaamistarpeiden määrittely –työpaja, Oulu
- 8.4. Lapin Kotiseututoimijoiden maakunnallinen tapaaminen, Rovaniemi
- 10.4. Rakennusperinnön ja korjausrakentamisen neuvottelupäivä, livestream
- 15.5. Kulttuuriympäristö ilmastonmuutoksessa, livestream
- 11.6. Aikamatka-koulutus, Kittilä
- 13.6. Maakuntamuseotutkijoiden Teams-palaveri
- 12.–13.9. Maakuntamuseotutkijoiden tapaaminen, Oulu
- 24.10. Maakuntamuseotutkijoiden Teams-palaveri Wiki-kirjasta
- 4.11. Pohjois-Suomen ja Lapin kulttuuriympäristöyhteistyöryhmien neuvottelupäivä, Rovaniemi
- 7.11. Merialuesuunnittelu – Pohjoinen Selkämeri, Merenkurkku ja Perämeri, Suunnittelun alueen kestävän käytön tavoitetyöpaja, Oulu
- 12.-13.11. Museoviraston Kulttuuriympäristöpäivät 2019: Viihteen ja taiteen tiloissa, Helsinki
- 14.11. Valtio restauroi II, livestream
- 26.11. Rajaton kulttuuriperintö ja Unesco Symposium, Tornio
- 12.12. Vastuullinen matkailusuunnittelu –seminaari, Rovaniemi

Kulttuuriympäristöön liittyvät neuvonta- ja dokumentointimatkat ja neuvottelut

- 8.2. Tornio, Tornion yhteislyseon / Grand Hotel Mustaparran käyttöönottotarkastus
- 12.2. Tornio, Raatihuoneen ja Säipän pihapiirin suojelu –palaveri
- 20.2. Kemi, Paattio, purkamislupakohteen katselmus ja valokuvadokumentointi
- 21.3. Viranomaisneuvottelu / Karihaara-Pajusaari vaiheasemakaava - Metsä Fibre, Rovaniemi
- 25.3. Tornio, Tornion rautatieaseman korjaus- ja muutostöiden loppukatselmus
- 29.4. Kemi, Kahden rakennuslupakohteen katselmus
- 3.5. Tornio, Seuratalojen katselmus Kotiseutuliiton arkkitehdin kanssa

- 16.6. Tervola, Paakkola, entistämisavustuskohteen katselmus
- 20.5. Pajala ja Ylitornio, Struven ketjun mittauspisteiden valokuvadokumentointi
- 6.6. Tornio, katselmus Thurevikin pappilassa
- 7.6. Keminmaa, kaavamuutos- ja purkamislupakohteiden katselmus ja dokumentointi
- 28.6. Keminmaa, purkamislupakohteen katselmus ja dokumentointi
- 25.7. Tervola, neuvontakäynti Koivussa
- 21.8. Viranomaisneuvottelu / Kemin kaupungin Sahansaarenkadun ympäristön kaavamuutokset
- 3.10. Tornio, Laivajärvi katselmus arkeologisissa ja sotahistoriallisissa kohteissa
- 30.10. Tornio, katselmus rakennuslupakohteessa
- 21.11. Tornio, Suensaari purkamislupakohteen ja kaupungintalon valokuvadokumentointi
- 13.12. Viranomaisneuvottelu / Iin Yli-Olhavan tuulivoimapuiston OYK, Oulu
- 18.12. Viranomaisneuvottelu / Tornion På Gränsen Rajalla 2.0, Rovaniemi

Lausunnot

- 02012019 Kolari, Äkäslompolon akm, kortteli 17 - 8 ja 14
- 03012019 Kemi, Sauvosaari kortteli 140 tontti 7 akm-ehdotus
- 21012019 Kemi, Pajusaaren vaiheak-valmisteluaineisto
- 29012019 Kemi, Mansikkanokan akm valmisteluaineisto
- 11022019 Tornio, Korpikylä Veikkola maisematyöluupa
- 12022019 Keminmaa-Tornionjoki voimajohto YVA-ohjelma
- 25022019 Kolari, Äkäslompolon akm-luonnos, kortteli 2
- 25022019 Kolari, Äkäslompolon akm-luonnos, kortteli 13, tontti 2 ja M-alue
- 25022019 Kolari, Äkäslompolon akm-ehdotus, kortteli 17, tontit 7 ja 10
- 26022019 Kemi, Männistökatu 8 Keskirautiola purkamislupa-asia
- 08032019 Kemi, Pajusaaren vaiheak-ehdotus
- 21032019 Kemi, Hiilimöntie 20 Virkailijakerho toimenpidelupa-asia
- 28032019 Kemi, Pajusaarentie 127 toimenpidelupa-asia
- 29042019 Kolari, Ylläsjärven akm, korttelit 455
- 29042019 Kolari, Äkäslompolon akm-ehdotus, korttelit 45, 64, 65 67, 68 ja 199
- 08052019 Kemi, Palosteen makasiini rakennuslupa-asia
- 08052019 Kolari, Äkäslompolon akm-ehdotus, kortteli 2
- 08052019 Kolari, Äkäslompolon akm-ehdotus, kortteli 17 - 8 ja 14
- 22052019 Kemi, Mansikkanokan akm-ehdotus osa-alue 1a
- 03052019 Kemi, Junneliuksen talo rakennuslupa-asia
- 14062019 Tornio, Thurevikin pappilan akm OAS
- 17062019 Kemi, Metsä Fibre Oy Kemin biotuotetehtaan YVA-ohjelma
- 18062019 Kemi, Sahansaarenkadun ympäristön akm OAS
- 18062019 Kemi, Sahansaarenkadun ympäristön ykm OAS
- 18062019 Kolari, Äkäslompolon akm, korttelit 103 ja 135 OAS
- 26062019 Kemi-Isohaara-Keminmaa 110 kV voimajohtohanke
- 28062019 Keminmaa, Aattu purkamisilmoitus
- 28062019 Keminmaa, Viheriälän akm-aloite
- 28062019 Kolari, Äkäslompolon akm-ehdotus, kortteli 13, tontti 2 ja M-alue
- 27082019 Ii, Ollinkorven tuulivoimahanke OAS ja YVA-ohjelma
- 28032019 Ii, Yli-Olhavan tuulivoimahanke OAS ja YVA-ohjelma
- 07102019 Kemi, Sauvosaarenkatu 11 poikkeamis- ja rakennuslupa-asia
- 22102019 Kemi, Sahansaarenkadun ympäristön akm-valmisteluvaihe
- 22102019 Kemi, Sahansaarenkadun ympäristön oyk-valmisteluvaihe
- 05112019 Kemi, Metsä Fibre Oy Kemin biotuotetehtaan YVA-selostus

06112019 Kolari, Äkäslompolon akm, kortteli 17 tontti 4 ja tila 273-402-1-364 OAS
09122019 Kemi, Sahansaarenkadun ympäristön oyk valmisteluvaihe II
29112019 Tornio, Suensaarenkatu 4 kaupungintalon peruskorjaus
11122019 Kemi, Metsä Fibre Oy Kemin biotuotetehtaan YVA-selostuksen täydennys
12122019 Tornio, Outokumpu Crome Oy Sulaton YVA-ohjelma

BILAGA 1

RESOR, SEMINARIER OCH UTLÅTANDEN I REGIONALA MUSEIARBETET OCH KULTURMILJÖARBETET 2019

Rådgivningsresor och möten inom regionala museiarbete

20/3	Planeringsmöte om Tukkilaiskisat-tävling i Kattilakoski
2/4	Torneå, Nedertorneå sockenmuseum, rådgivningsbesök
25/4	Planeringsmöte om Tukkilaiskisat-tävling i Kattilakoski
7/5	Tervola, planeringsmöte om hembygds museets utveckling
10/6	Kolari, rådgivnings- och kontrollbesök vid hembygds museet
10/6	Pello ja Turtola, kontrollbesök vid hembygds museer
19/6	Kundmöte, planering för hembygds museum till Keminmaa
24/7	Muonio ja Kolari, rådgivnings- och kontrollbesök vid hembygds museer
25/7	Tervola ja Keminmaa, kontrollbesök vid hembygds museer
3/8	Torneå, Nedertorneå sockenmuseum
11/9	Tervola, besiktning på hembygds museum

Utbildningar och museiprofessionella träff

25/1	Wikipedia-utbildning för regionmuseiforskare, Tammerfors
6/2	Info: Ansökan om rätt till statsandelar för museer, livestream
27/3	Trästäder och turism, seminarium, Brahestad
29/3	Kartläggning för kunnande i museibranschen – workshop, Uleåborg
8/4	Lapplands hembygdsaktörers regionmöte, Rovaniemi
10/4	Förhandlingar kring byggtidningar och renovering, livestream
15/5	Kulturmiljö i klimatförändring, livestream
11/6	Tidsresan-utbildning, Kittilä
13/6	Regionmuseiforskarnas träff, Teams-möte
12–13/9	Regionmuseiforskarnas träff, Uleåborg
24/10	Regionmuseiforskarnas träff om Wiki-boken, Teams-möte
4/11	Nordfinlands och Lapplands kulturmiljöarbetsgruppernas förhandlingsdag, Rovaniemi
7/11	Havsområdeplanering, Norra Bottenhavet, Kvarken och Bottenviken – hållbar användning av planeringsområdet, workshop, Uleåborg
12–13/11	Museiverkets kulturmiljödagar 2019: I nöjes och konstens utrymmen, Helsingfors
14/11	Staten restaurerar II, livestream
26/11	Gränslös kulturarv ja Unesco Symposium, Torneå
12/12	Ansvarigt planering för turism –seminarium, Rovaniemi

Rådgivnings- och dokumentationsresor inom kulturmiljöområdet och förhandlingar

8/2	Torneå, Torneå samlyceum / Grand Hotel Mustaparta, ibruktagningsbesiktning
12/2	Torneå, möte om skyddande av Rådhuset och Säippägården
20/2	Kemi, Paattio, besiktning och fotodokumentering av rivningsobjekt
21/3	Myndighetsförvaltning / Karihaara-Pajusaari etappdetaljplan, Metsä Fibre, Rovaniemi
25/3	Torneå, slutbesiktning för reparation och renovering av Torneå järnvägsstation
29/4	Kemi, besiktning för två bygglovsobjekt
3/5	Torneå, besiktning av föreningsbyggnader med Hembygdsföreningens arkitekt

16/6	Tervola, Paakkola, besiktning av ett restaureringsobjekt
20/5	Pajala ja Övertorneå, fotodokumentering av mätpunkt i Struves meridianbåge
6/6	Torneå, besiktning i Thurevik prästgård
7/6	Keminmaa, besiktning och dokumentering av planändrings- och rivningsobjekt
28/6	Keminmaa, besiktning och dokumentering av ett rivningsobjekt
25/7	Tervola, rådgivningsbesök i Koivu
21/8	Myndighetsförvaltning / planeändringar i Kemi stads Sahansaarenkatuområdet
3/10	Torneå, Laivajärvi, besiktning av arkeologiska och militärhistoriska objekt
30/10	Torneå, besiktning av ett bygglovsobjekt
21/11	Torneå, Suensaari (Svensarö), fotodokumentering av ett rivningsobjekt och stadshuset
13/12	Myndighetsförvaltning / delgeneralplan av li, Yli-Olhava vindkraftparken, Uleåborg
18/12	Myndighetsförvaltning / Torneå På Gränsen Rajalla 2.0, Rovaniemi

Utlåtanden

02012019	Kolari, Äkäslompolo detaljplaneändring, kvarter 17 - 8 och 14
03012019	Kemi, Sauvosaari kvarter 140 tomt 7, förslag till detaljplaneändringen
21012019	Kemi, Pajusaari, förberedning till etappdetaljplan
29012019	Kemi, Mansikkanokka, förberedning till detaljplaneändringen
11022019	Torneå, Korpikylä Veikkola, marklov
12022019	Keminmaa-Tornionjoki, kraftledning, miljökonsekvensbedömning
25022019	Kolari, Äkäslompolo, förslag till detaljplaneändringen, kvarter 2
25022019	Kolari, Äkäslompolo, förslag till detaljplaneändringen, kvarter 13, tomt 3 och M-området
25022019	Kolari, Äkäslompolo, förslag till detaljplaneändringen, kvarter 17, tomter 7 och 10
26022019	Kemi, Männistökatu 8 Keskirautiola, rivningstillstånd
08032019	Kemi, Pajusaari, förslag till etappdetaljplan
21032019	Kemi, Hiilimöntie 20 Virkailijakerho, åtgärdstillstånd
28032019	Kemi, Pajusaarentie 127, åtgärdstillstånd
29042019	Kolari, Ylläsjärvi, detaljplaneändringen, kvarter 455
29042019	Kolari, Äkäslompolo, förslag till detaljplaneändringen, kvarter 45, 64, 65 67, 68 och 199
08052019	Kemi, Paloste magasin, byggslov
08052019	Kolari, Äkäslompolo, förslag till detaljplaneändringen, kvarter 2
08052019	Kolari, Äkäslompolo, förslag till detaljplaneändringen, kvarter 17 - 8 och 14
22052019	Kemi, Mansikkanokka, förslag till detaljplaneändringen, delområdet 1a
03052019	Kemi, Junnelius hus, byggslov
14062019	Torneå, Thurevik prästgård, detaljplaneändringen, ett program för deltagande och bedömning
17062019	Kemi, Metsä Fibre Oy Kemin bioproduktfabrik, miljökonsekvensbedömning
18062019	Kemi, Sahansaarikatuområdet, detaljplaneändringen, ett program för deltagande och bedömning
18062019	Kemi, Sahansaarikatuområdet, generalplaneändringen, ett program för deltagande och bedömning
18062019	Kolari, Äkäslompolo, detaljplaneändringen kvarter 103 och 135, ett program för deltagande och bedömning
26062019	Kemi-Isohaara-Keminmaa 110 kV kraftledningsprojekt
28062019	Keminmaa, Aattu rivningstillstånd
28062019	Keminmaa, Viheriälä, förslag till detaljplaneändringen
28062019	Kolari, Äkäslompolo, förslag till detaljplaneändringen, kvarter 13, tomt 2 ja M-området

- 27082019 li, Ollinkorpi vindkraftprojekt, ett program för deltagande och bedömning, miljökonsekvensbedömning
- 28032019 li, Yli-Olhava vindkraftprojekt, ett program för deltagande och bedömning, miljökonsekvensbedömning
- 07102019 Kemi, Sauvosaarenkatu 11, dispenstillstånd och byggslov
- 22102019 Kemi, Sahansaarenkatuområdet, förslag till detaljplaneändringen
- 22102019 Kemi, Sahansaarenkatuområdet, förslag till delgeneralplaneändringen
- 05112019 Kemi, Metsä Fibre Oy Kemi bioproduktfabrik, miljökonsekvensbedömning
- 06112019 Kolari, Äkäslompolo, detaljplaneändringen, kvarter 17, tomt 4 och gård 273-402-1-364, ett program för deltagande och bedömning
- 09122019 Kemi, Sahansaarenkatuområdet, förslag till delgeneralplaneändringen II
- 29112019 Torneå, Suensaarenkatu 4, stadshusets ombyggnad
- 11122019 Kemi, Metsä Fibre Oy Kemi bioproduktfabrik, komplement till miljökonsekvensbedömning
- 12122019 Torneå, Outokumpu Crome Oy Sulaton, miljökonsekvensbedömning